

692

Katalog zadataka

za 6. i 9. razred osnovnog obrazovanja i 2. razred srednjoškolskog
obrazovanja iz nastavnog predmeta Bosanski jezik i književnost,
Hrvatski jezik i književnost i Srpski jezik i književnost

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Ministarstvo za odgoj i
obrazovanje

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO
Ministry for Education

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
КАНТОН САРАЈЕВО
Министарство за одгој и
образовање

INSTITUT ZA RAZVOJ
PREDUNIVERZITetskOG
OBRAZOVANJA
KANTON SARAJEVO, BOSNA I HERCEGOVINA

PRE-UNIVERSITY EDUCATION
INSTITUTE OF SARAJEVO CANTON
BOSNIA AND HERZEGOVINA

ИНСТИТУТ ЗА РАЗВОЈ
ПРЕДУНИВЕРЗИТЕТСКОГ
ОБРАЗОВАЊА
КАНТОН САРАЈЕВО, БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

6
9
2

Znanje raste dok istražujemo!

Katalog zadataka

za 6. i 9. razred osnovnog obrazovanja i 2. razred srednjoškolskog obrazovanja iz nastavnog predmeta Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost i Srpski jezik i književnost

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Ministarstvo za odgoj i
obrazovanje

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
КАНТОН САРАЈЕВО
Министарство за одгој и
образовање

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO
Ministry for Education

INSTITUT ZA RAZVOJ
PREDUNIVERZITETSKOG
OBRAZOVANJA
KANTON SARAJEVO, BOSNA I HERCEGOVINA

ИНСТИТУТ ЗА РАЗВОЈ
ПРЕДУНИВЕРЗИТЕТСКОГ
ОБРАЗОВАЊА
КАНТОН САРАЈЕВО, БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

PRE-UNIVERSITY EDUCATION
INSTITUTE OF SARAJEVO CANTON
BOSNIA AND HERZEGOVINA

Izdavač:

JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo

Za izdavača:

Senada Salihović,
direktorica JU Instituta za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja
Kantona Sarajevo

Autori:

**Dalila Potogija, Indira Buljubašić, Igbala Mehanić, Amra Bajrić, Elvis
Mehanović, Žaneta Džumhur, Damir Mušanović, Hatidža Šaljić**

Recenzent:

Azra Hodžić-Čavkić

Urednici:

Žaneta Džumhur,
JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo
Damir Mušanović,
JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo

Lektura i korektura:

Hatidža Šaljić,
JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo

DTP:

Goldenscreen media

Materijal u katalogu namijenjen je nastavnicima da mogu efikasnije planirati i provoditi formativno i/ili sumativno vrednovanje u nastavi prema ishodima učenja. Zadaci u katalogu nastali su kao rezultat stručne saradnje. Za učenike, katalog omogućava dosljedno i objektivno ocjenjivanje, pružajući im bolju povratnu informaciju o njihovom napretku i prilikama za poboljšanje.

Izrada zadatka je složen proces koji sadrži predmet mjerenja, odabir vrste zadataka, razradu bodovanja. Odabir vrste zadataka uslovljen je odgojno-obrazovnim ishodom i kognitivnim nivoom. Odgojno-obrazovni ishodi su ishodi učenja iz Nastavnih planova i programa/predmetnih kurikuluma u Kantonu Sarajevo. Za definisanje kognitivnih nivoa zadataka korištena je revidirana Blumova taksonomija. Ona se sastoji od tri nivoa: pamćenje, razumijevanje i primjena. Nivo primjene uključuje i ostale više nivoe, analizu, vrednovanje i stvaranje. Blumova taksonomija je često korištena taksonomija. Iako su se za različite nastavne predmete razvile nove taksonomije, Blumova taksonomija je bila osnova za razvoj predmetnih kurikuluma, te je primijenjena i za izradu zadataka za ovaj katalog. Treba uzeti u obzir da je Blumova taksonomija hijerarhijska, pa viši kognitivni nivoi podrazumijevaju savladanost nižih. Ističemo da svaki zadatak ispituje jedan određen kognitivni nivo, a u skladu sa odgojno-obrazovnim ishodom.

Za izradu zadataka objavljen je javni poziv, nakon odabira kandidata, formirane su grupe za različite nastavne predmete. Svaka grupa je obučena i jasno usmjerena u proces oblikovanja zadataka prema gore navedenim odrednicama. Nakon prvog pregleda materijala u Institutu i uvrštenih ispravki, recenzenti, koji su izabrani na temelju javnog poziva, uradili su konačni pregled i sugerisali izmjene za unapređenje kvaliteta zadataka.

U katalogu su korišteni zadaci zatvorenog tipa – višestruki izbor, alternativnog izbora i zadaci povezivanja, te zadaci otvorenog tipa – zadaci kratkog i produženog odgovora, zadaci dopunjavanja ili ucrtavanja. Zadaci esejskog tipa ovdje nisu sadržani. Pojedine vrste zadataka zastupljene su u kombinaciji sa ostalim vrstama što je bio slučaj kod zadataka sa polaznim sadržajem. Za svaki zadatak izrađene su smjernice za bodovanje. Zadaci višestrukog izbora sadrže četiri opcije, jedan je tačan odgovor i donosi jedan bod. Ključ za odgovore otvorenog tipa sadrži model tačnog odgovora kako bi se postigla što veća objektivnost ocjenjivanja. U ključu za odgovore razrađeni su kriteriji na temelju kojih se zadatak ocjenjuje.

Svaki zadatak kratkog odgovora donosi jedan bod. Zadaci produženog odgovora često su politomnog karaktera, tako da donose dva ili više bodova.

U tom slučaju potpuno tačan odgovor donosi maksimalan broj bodova, a djelimično tačni odgovori donose proporcionalno manje bodova od maksimalnog broja bodova, u skladu s definisanim načinom bodovanja. Za zadatke višestrukog izbora podrazumijeva se da učenik zaokružuje slovo uz tačan odgovor.

U nastavku se nalaze opisi kognitivnih procesa uz pomoć funkcionalnih glagola.

Prvi kognitivni nivo – pamćenje¹ sadrži procese prepoznavanja, prisjećanja, bez dubljeg razumijevanja. Koriste se glagoli prepoznati, prisjetiti se i slično.

Drugi kognitivni nivo – razumijevanje se odnosi na kognitivni proces razvrstavanja, sažimanja, interpretacije, korištenje primjera, objašnjavanje kad učenici opisuju informaciju na drugi način, određuje pripadnost određenim kategorijama ili sličnosti i razlike nekih pojava/sadržaja, utvrđuje pravila ili obrasce prema nekim kriterijima i slično. Upotrebljivi glagoli su: sažeti, zaključiti, utvrditi, opisati, objasniti, razvrstati, preformulisati i slično.

Treći kognitivni nivo – primjena, analiza, vrednovanje i stvaranje, odnosi se na: primjenu znanja i vještina pomoću odgovarajućih pravila i procedura; raščlanjivanje informacija ili nekog problema na sastavne dijelove kako bi se on bolje razumio, objasnio i riješio; prosuđivanje temeljeno na aktivnoj obradi informacija/sadržaja u svrhu formiranja relevantnog mišljenja o nečemu; povezivanje elemenata u cjelinu, izvođenje generalizacija na temelju podataka. Koriste se glagoli: primijeniti, odabrati, odrediti, povezati, provjeriti, otkriti, planirati, izraditi, sastaviti, odlučiti i slično.

¹ Smjernice za izradu zadataka i njihovu primjenu u vrednovanju, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

Izvor ilustracija: Elements Envato

6. razred

Bosanski jezik i književnost,
Hrvatski jezik i književnost,
Srpski jezik i književnost

Izvor ilustracija: Elements Envato

Oblast: A Čitanje Kognitivni nivo/domena: Razumijevanje, primjena

Tip zadatka: Kombinovani - zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor), zadatak otvorenog tipa (kratki odgovor)

1. Pročitaj basnu.

Lisica i drvosječa

Kad lisica, bježeći od lovaca, opazi nekog drvosječu, zamoli ga da je sakrije. On je savjetova da uđe u njegovu kolibu i da se sakrije. Za kratko vrijeme dođu lovci i stanu pitati drvosječu da li je vidio lisicu gdje tuda prolazi. On je govorom tajio da ju je vidio, a rukom je pak pokazivao i označavao gdje se sakrila. Oni se nisu obazirali na ono što je pokazivao, nego su povjerovali onome što je rekao. Lisica opazi da su oni otišli, izađe i stane se udaljavati bez riječi. Kad je drvosječa počne prekoravati da ga ni jednom riječju nije počastila, premda ju je spasio, ona će mu: "Ja bih ti uistinu zahvalila da su ti djela ruku i značaj jednaki riječima."

Ezop

1. Šta zaključuješ o drvosječi na osnovu njegovih postupaka?

- a) Opravdano je korio lisicu na rastanku.
- b) Najvažnije mu je pomoći i skriti lisicu.
- c) Očekuje poštovanje koje nije zaslužio.
- d) Sretni su svi oni koji ga sretnu u šumi.

2. Napiši po jedan sinonim/istoznačnicu ili bliskoznačnicu za svaki glagol. Upiši ih na prazne linije.

- a) opaziti _____
- b) tajiti _____
- c) obazirati (se) _____
- d) prekoravati _____

Pravilo za bodovanje

Odgovor

Potpuno tačan

4 boda

1. c)

2. Ponuđeno je više tačnih odgovora, a potrebno je napisati samo jedan.

a) primijetiti / zapaziti / uočiti / zamijetiti;

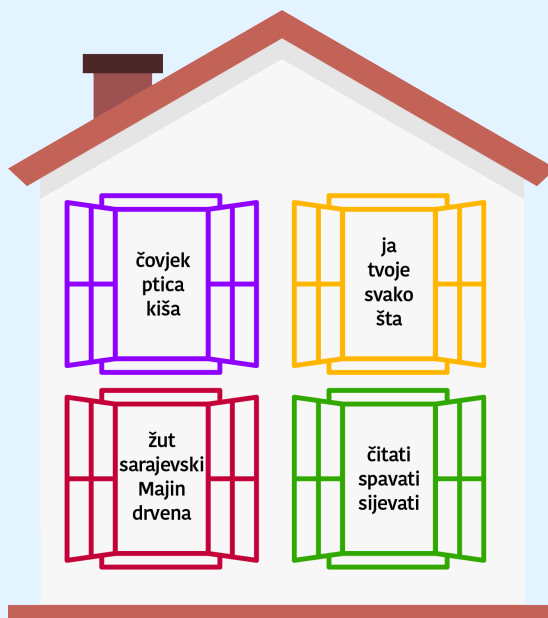
b) sakrivati / kriti;

c) osvrtni se / obraćati (pažnju);

d) grditi / ružiti.

Tip zadatka: Zadatak otvorenog tipa (kratki odgovor)

2. Pogledaj i pročitaj poster!

(D. Potogija; korišten Adobe Illustrator)

a) Kojoj vrsti riječi pripadaju riječi u ljubičastom prozoru?

b) Kojoj vrsti riječi pripadaju riječi u žutom prozoru?

c) Kojoj vrsti riječi pripadaju riječi u crvenom prozoru?

d) Kojoj vrsti riječi pripadaju riječi u zelenom prozoru?

Pravilo za bodovanje

Odgovor

1 bod

- a) imenicama ili imenice
- b) zamjenicama i/ili upućenice, zamjenice
- c) pridjevima ili pridjevi
- d) glagolima ili glagoli

Tačni odgovori mogu biti dati i formulacijom:

- a) riječi koje imenuju bića, predmeta i pojave
- b) upućuju na bića, predmete i pojave.
- c) riječi koje označavaju kakvo je nešto/što, čije je nešto/što i od čega je nešto/što.
- d) riječi koje označavaju radnju, stanje i zbivanje.
- a) riječi koje označavaju imena bića, predmeta i pojava.

Oblast: A Čitanje Kognitivni nivo/domena: razumijevanje

Tip zadatka: Zadatak otvorenog tipa (dopunjavanje)

3. Pročitaj priču.

Pijesak i kamen

Jednom su dva prijatelja hodala pustinjom. Tokom putovanja nešto se posvađaše te jedan prijatelj ošamari drugoga. Ovoga to zabolje, no, ne reče ništa. Uze štap i napisa u pijesku: „Danas me je moj prijatelj udario!“

Nastaviše kretati se te dospješe do neke oaze u kojoj se odlučiše okupati.

Onaj prijatelj koji dobi šamar, zape u blatu i počeo polako tonuti u vodu i gušiti se. Ali, spasi ga njegov prijatelj. Nakon što dođe sebi, zapisa na kamen: „Danas me je moj prijatelj spasio!“

Ovaj drugi, koji ga prethodno udari a sada spasi, iznenađeno upita:

- Nakon što te udarih, pisao si po pjesku, a sada, nakon što te spasih, pišeš po kamenu – šta to znači?

Prijatelj mu odgovori:

- Kada nas neko povrijedi, sjećanje na to trebamo zapisati na pijesku da bi vjetar oprosta mogao taj tren izbrisati. Međutim, kada nam neko učini kakvo dobro, sjećanje na to moramo ugravirati u kamen, stijenu, kako taj događaj nikada ne bi bio zaboravljen.

Valja nam naučiti bol zapisivati u pijesku a lijepe stvari otiskivati na kamen!

(Narodna priča)

Objasni šta za tebe pijesak i kamen simbolizuju u ovoj priči.

Pijesak simbolizuje:

Kamen simbolizuje:

Pravilo za bodovanje

Odgovor

Potpuno tačan
2 boda

Učenik se poziva na nepostojanost pijeska, nije trajan, rasipa se i sl. a kod kamena se poziva na trajnost, postojanost i sl.

Primjer:

Pijesak simbolizuje nešto što se rasipa, što će nestati.

Kamen simbolizuje ono što će dugo trajati.

Djelimično tačan
1 bod

Učenik na jedan od zahtjeva daje odgovor.

Tip zadatka: Zadatak otvorenog tipa (kratki odgovor)

4. Pročitaj recept i razmisli o njegovim sastojcima.

Recept

Sastojci:

1 kašika glavnog motiva

1 kašika slikovitosti

1 kašika osjećanja po izboru

1 kašika ritma

Stilske figure po potrebi

Strofe po ukusu

Šta ćemo napraviti na osnovu ovih sastojaka?

Odgovor:

Pravilo za bodovanje

Odgovor

1 bod

Lirsku pjesmu / Lirski tekst

Ili

Pomoću ovih sastojaka napraviti ćemo lirsku pjesmu/lirski tekst.

Oblast: **A Čitanje** Kognitivni nivo/domena: **Pamćenje**

Tip zadatka: Zadatak otvorenog tipa (kratki odgovor)

5. Pogledaj crteže i pročitaj tekst uz svaki crtež.

Kako se zove medij kojim je prikazan Ezopov tekst Lisica i gavran?

Odgovor:

(D. Potogija, Nano Banana AI)

Pravilo za bodovanje

Odgovor

1 bod

Strip

Oblast: **A Čitanje** Kognitivni nivo/domena: **Pamćenje**

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor)

6. Pročitaj tekst o jednom dječijem pravu.

Svaka država mora osigurati da djeca imaju pristup informacijama putem raznih oblika medija te da mogu steći znanja koja su važna za njihovu dobrobit. Država ima dužnost štititi djecu od štetnih informacija.

Kojoj vrsti teksta pripada tekst?

- a) lirskom tekstu
- b) dramskom tekstu
- c) informativnom tekstu
- d) epsko-lirskom tekstu

Pravilo za bodovanje**Odgovor**

1 bod c)

Oblast: **A Čitanje** Kognitivni nivo/domena: **Razumijevanje**

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor)

7. Pročitaj pjesmu.

Uspavanka

Razapela sam ljuljašku
pod šljivom
I djetetu je dobro...
Kiša pada, okupa ga.
Lišće leti, pokrije ga.
Koza prođe, podoji ga.
Vjetar dune, uljulja ga.
Spavaj, sine, mirno spavaj,
Slušaj majku i ne plači.

Romska narodna pjesma

Zašto majka prirodnim pojavama i kozi povjerava brigu o svom djetetu?

- a. Zato što majka ne želi da brine o njemu.
- b. Zato što dijete ne voli da se kupava i jede.
- c. Zato što majka nema topli dom za dijete.
- d. Zato što dijete nije voljelo svoju majku.

Pravilo za bodovanje

Odgovor

1 bod c)

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor)

8. Pročitaj stihove pjesme.

„Na primjer, šta misliš
zašto leptirovi postoje?
Da se ne bi zaboravile
dugine boje.
Zašto rosa okiti žbunje
sa bezbroj ogledala?
Da ševa dotjera pjesmu
kojoj se predala.
Zašto sunčev zračak
livadu škakilja?

Da se začuje smijeh
zrikavaca i smilja. (...)
Gdje ti okom
ja ću skokom.
Ispravit ću
svaku manu.
Čuvat ću te kao kap
vode na dlanu!“

Mirsad Bećirbašić,
Medina ljubavna pjesma

Objasni značenje zadnja dva stiha u pjesmi

Odgovor:

Oblast: **A Čitanje** Kognitivni nivo/domena: **razumijevanje****Pravilo za bodovanje****Odgovor**

Potpuno tačan 2 boda	Učenik se poziva na to da nam je neko dragocjen ili važan i brižno, s pažnjom ga čuvamo. Primjer: Stihovi znače da nam je neka osoba dragocjena i da ćemo je čuvati i brinuti o njoj kao na kap vode na dlanu kad smo žedni.
Djelimično tačan 1 bod	Učenik se poziva ili na važnost ili na brižno, pažljivo čuvanje. Primjeri: Da nam je neko veoma važan. Da ćemo nekog pažljivo čuvati.

Oblast: **A Čitanje** Kognitivni nivo/domena: **Razumijevanje**

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor)

9. Pročitaj sljedeću pjesmu.

Ah, evo opet

Ah, evo opet dođoh u naš kraj,
U naše mile, bregovite strane,
Gdje žarko sunce jače siplje sjaj
Na njive, vode i usjeve rane.

Gdje dom moj stoji uz široki drum
i pred njim stara murva, što je davno
Slušala bijesnih turskih konja šum
I zveket mača u sumračje tavno...

Dođoh...i moja smirila se duša,
Što plakala je u jesenji dan,
Kad svuda bješe - vjetar, kiša - tmuša...

Što snivo sam ga jedne noći zlate.
A sada?...Ljupki pogledi me prate
i čini mi se ovo sve ko san.

Antun Branko Šimić

1. Koji bi bio najprikladniji zaključak koji možemo izvesti o pjesnikovim osjećajima u ovoj pjesmi?

- a) Osjeća se izgubljeno i zbunjeno
- b) Iskazuje žaljenje zbog povratka
- c) Osjeća povezanost s rodnim krajem
- d) Razočaran je u ljude u svom rodnom kraju

Pravilo za bodovanje**Odgovor**

1 bod c)

Tip zadatka: Kombinacija - Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor)

10. Pročitaj odlomak.

Bio sam sasvim sasvim mali, ali ovog se dobro sjećam. Valjda što je toliko sijevalo i grmilo.

Moja rodna kasabica poznata je kao igralište gromova. Zgnijezdila se na golom nevisokom podnožju planina, koje silazi u neveliko polje.

Kad dođe ljetna oluja, gromovi kao krakati svijetli divovi skaču po tim planinčinama, sablje njihovih munja i tutanj njihovih tabana utjeraju sve živo u kasabi u kuće, štale i ćumeze, i pozatvaraju u njoj sva vrata i prozore. Nikad se toliko puta svijet ne prekrsti i toliko svetih riječi iz Kurana ne izgovori. Ljudi šalju bogu nijema obećanja da nikad više neće grijешiti.

Jednom tako zaorlja takva oluja, u kući smo toga popodneva ostali samo mati i ja. Mati u ludoj jurnjavi pozatvara sve prozore, stisnu me u krilo, i, zaklonjeni malo iza prozora, gledamo u baštu. Smrklo se, ali sijevne pa voćke postanu kao da su od zlata i dragog kamenja, i meni onda žao što takve i ne ostanu.

Odmah zatim tresak, koji kao da me svega raznese, pa za njim gromorno valjanje grmljavine, koje ulazi u prozorska stakla i zidove. Priljubim se uz mater, a lijepo mi. Onda line u voćnjak, kao da neko odozgo zalijeva kantama. Grane se povijaju do zemlje, žao mi ih, drage naše voćke, jadnice – nemaju se nikud skloniti.

– Majko, što će tolika kiša? – pitam. Mati, stisla me, žmiri, užurbano šapće nekakve, potpuno mi nerazumljive, riječi. (Poslije sam saznao: riječi iz Kurana.)

– Hoće li, majko, još jednom onako? – pitam, jedva čekajući da tresne.

Mati me blago udari po potiljku, a grom, kao da me čuo, prasnu, udari u sred bašte. Vidjeh usijan plavičast kolut, kao da na zemlju pade sjajna tepsija pa je nestade....

Kad je oluja prestala, iznijela me u voćnjak i nešto je tražila. Kasnije sam saznao da je tražila đule gromovo jer ono čuva kuću od nesreće.

...Vjerujem i ne vjerujem, ali i danas tražim gdje ga je zakopala.

Skender Kulenović „Gromovo đule“

1. Kako se dječak ponaša za vrijeme oluje?

- a) Uplašen je i skriva se sam.
- b) Radoznalo promatra što se događa.
- c) Bježi iz kuće jer ga je strah grmljavine.
- d) Viče i plače zbog oluje i grmljavine.

Pravilo za bodovanje

Odgovor

1 bod b)

Oblast: **A Čitanje** Kognitivni nivo/domena: **razumijevanje**

Tip zadatka: Zadatak otvorenog tipa (produženi odgovor)

11. Pročitaj tekst.

Na domaćem tržištu u porastu je broj energetske napitaka, a s tim i konzumacija tih proizvoda pogotovo među najmlađom populacijom. Iz Instituta za zdravlje i sigurnost hrane upozorili su na štetnost djelovanja ovih napitaka, posebice napitka Prime energy. Stručnjaci upozoravaju da ova pića sadrže velike količine kofeina, ali i drugih sastojaka štetnih po zdravlje. Već su zabranjeni u nekim zemljama.

Izvor: BHRT/Dario Drmać (H.S.)

Koristi tekst da odgovoriš na pitanje.

Objasni zašto je u nekim zemljama zabranjena konzumacija energetske napitaka.

Odgovor:

Pravilo za bodovanje**Odgovor**Potpuno tačan
2 boda

Učenik se poziva na činjenicu da ova pića sadrže velike količine kofeina i drugih sastojaka štetnih po zdravlje.

Djelimično tačan
1 bod

Učenik se poziva na upozorenje Instituta.

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor)

12. Pročitaj sljedeći tekst.

U svijetu filma

Film je univerzalna umjetnost koja se koristi izražajnim sredstvima svih ostalih umjetnosti. Filmska umjetnost je rođena 1895. godine u Parizu. Te godine su braća Luj i Ogist Limijer prikazali filmove: Izlazak radnika iz tvornice, Dolazak voza u stanicu i Bebin doručak. Period nijemog filma obuhvata prve tri decenije 20. stoljeća. Snimani su crno-bijeli filmovi.

Vrijeme zvučnog filma započinje 1929. godine filmom Pjevač džeza. Godine 1926. snimljen je prvi igrani kolor film pod nazivom Crni gusar. Prvi crtani kolor film snimljen je 1932. godine. Bio je to film Cvijeće i drveće, Volta Diznija.

Koristi tekst da odgovoriš na pitanje.

Zašto su prvi fimovi bili crno-bijeli i nijemi?

Odgovor:

Pravilo za bodovanje

Odgovor

1 bod

Učenik se poziva na nepostojanje odgovarajuće tehnologije.

Primjer:

Prvi filmovi su bili crno-bijeli i nijemi jer tada još nije postojala tehnologija koja bi omogućila snimanje boja i zvuka.

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (višestukog izbora)

13. Pročitaj basnu.

Vo i žaba

Na svijetu ima uvijek onih koji nisu zadovoljni s onim što jesu i nastoje biti što značajniji. Jednog dana vo je mirno pasao pokraj bare, uživajući u svježoj travi i povjetarcu koji je pirkao s vode. Nije gledao životinjice koje su mu skakale oko nogu: bijahu to žabe. Jedna između njih uvrijedi se zbog njegove nepažnje.

– Bezobraznik! – reče. – Kako je ohol! Prolazi i pravi se da nas ne vidi. Što on sebi ne umišlja? Zar zato što je velik? Ako hoću, mogu postati velika kao i on. I žaba koja je to govorila počne se napuhivati. Dok se nadimala, pitala je svoje prijateljice:

– Jesam li velika kao on?

– Ne. Još nisi – odgovarale su žabe koje su se zabavljale na račun te hvalisavice. – Moraš se još napuhati.

Ova udahne snažnije. I nastavi svoju ludu igru sve dok više nije mogla izdržati. Bum! začuje se najednom. Hvalisavica je ležala mrtva. Vo se trgne, pogleda je i reče:

– To se dogodi onome ko želi biti veći nego što jest.

Ezop

1. Koja je poruka ove basne?

- a) Važno je truditi se da postaneš ono što nisi.
- b) Treba se nadmetati i boriti s jačima od sebe.
- c) Onaj ko se previše trudi biti nešto što nije, može nastradati.
- d) Žabe uz malo truda mogu biti velike i snažne kao volovi.

2. Koje osobine najbolje opisuju žabu?

- a) Skromna je i pametna.
- b) Ponizna je i hrabra.
- c) Zavidna je i umišljena.
- d) Lijena je i nepažljiva.

Pravilo za bodovanje

Odgovor

2 boda
(za svako pitanje po 1 bod)

1. c)
2. c)

Tip zadatka: Kombinovani - Zadatak otvorenog tipa (produženi odgovor), zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor), zadatak otvorenog tipa (produženi odgovor)

14. Pročitaj informativni tekst.

Informacije o kvalitetu vode

08. 01. 2025. u 10:57

U decembru Laboratorija za kontrolu kvaliteta vode pri KJKP "Vodovod i kanalizacija" d. o. o. Sarajevo izvršila je fizičko-hemijske analize 780 uzoraka vode i mikrobiološke analize 693 uzorka vode.

Laboratorija Zavoda za javno zdravstvo Kantona Sarajevo izvršila je fizičko-hemijske i mikrobiološke analize 20 uzoraka vode, a laboratorija Centra za zaštitu od zračenja pri Zavodu za javno zdravstvo FBiH izvršila je analize parametara radioaktivnosti u 6 uzoraka vode.

Rezultati svih izvršenih analiza potvrđuju zdravstvenu ispravnost vode u sistemu javnog vodosnabdijevanja u nadležnosti KJKP "Vodovod i kanalizacija" d. o. o. Sarajevo.

(Tekst preuzet 12. 5. 2025. god. sa stranice:
https://www.viksa.ba/objave/informacije_o_kvalitetu_vode)

1. Koja je osnovna svrha ovoga teksta?

Odgovor napiši u skladu s gramatičkim i pravopisnim pravilima.

Odgovor:

2. Koliko je uzoraka vode obuhvatila mikrobiološka analiza koju je provela Laboratorija za kontrolu kvaliteta vode pri KJKP "Vodovod i kanalizacija" d.o.o. Sarajevo?

- a) 6
- b) 20
- c) 693
- d) 780

3. Zašto je važno da u analizi vode učestvuje više laboratorija?

Odgovor napiši u skladu s gramatičkim i pravopisnim pravilima.

Odgovor:

Oblast: **A Čitanje, B Pisanje** Kognitivni nivo/domena: **Razumijevanje, primjena**

Pravilo za bodovanje

Odgovor

Potpuno tačan

1 bod

1. Primjer:

- Informisati građane Sarajeva o kvalitetu vode
- Dati informacije građanima Sarajeva o kvalitetu vode
- Upoznati građane Sarajeva s izvršenim analizama kvaliteta vode u decembru 2024. god.
- Informisati građane o kvalitetu vode
- Informisati građane

1 bod

2. c)

1 bod

3. Učenik se poziva na tačnost/uporedivost rezultata.

Primjer:

- Da bi se dobili tačniji rezultati.
- Da bi se dobili precizniji rezultati.
- Da bi se poredili rezultati i tako dobili što tačniji.

Oblast: **B Pisanje** Kognitivni nivo/domena: **Primjena**

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (povezivanje)

15. Poveži istaknute imenice u poslovicama s odgovarajućim padežima. Svaka imenica može biti povezana samo jednom.

Na prazne linije napiši odgovarajuće parove. Jedan par je već urađen.

1. Poštenje se ogleda kao sunce u **moru**.

A. Nominativ

2. Pitaj **novčanik** šta ćeš kupiti.

B. Genitiv

3. Velika djela izviru iz **nesebičnosti**.

C. Dativ

4. Drvo se drži **korijenjem**, a čovjek prijateljima.

D. Akuzativ

1-G

E. Vokativ

F. Instrumental

G. Lokativ

Pravilo za bodovanje

Odgovor

3 boda (svaki tačan par
se boduje 1 bodom)

2-D

3-B

4-F

(ako učenik poveže linijama odgovarajuće parove, bodovi se dodjeljuju)

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor)

16. Koja je od sljedećih rečenica napisana u skladu s gramatičkim i pravopisnim pravilima?
- a) Djevojčica je čitala knjigu pod đinovskim drvetom.
 - b) Cvrčci cvrčaše cijelu noć pod svijetlom mjesečine.
 - c) Đaci su brzo otvorili čitanku i počeli čitati na času.
 - d) Iz kuće nosim pune đepove čokoladnih bombona.

Pravilo za bodovanje

Odgovor

1 bod c)

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor)

17. Pročitaj stihove i odgovori na pitanje!

Ja sam padež društva,
i igram se s Majom.
Padež sam i sredstva,
i vozim se vozom.

O kojem padežu govore stihovi?

- a) o genitivu
- b) o lokativu
- c) o dativu
- d) o instrumentalu

Pravilo za bodovanje

Odgovor

1 bod d)

Oblast: **B Pisanje** Kognitivni nivo/domena: **Primjena, pamćenje**

Tip zadatka: Zadatak otvorenog tipa (produženi odgovor)

18. Pročitaj podatke o piscu.

Nedim Nedimović Tuzla, 26.9.1956.
 gimnazija u Tuzli fakultet u Sarajevu
 Djela: „Lijepo je biti sretan!“, „Lastino krilo“, „Kameni zid i najhrabriji mrav“
 (pjesme)
 Nagrade: „Najbolji dječiji pjesnik u Bosni i Hercegovini, 2021. godine“

1. Napiši kratku biografiju pjesnika, koristeći date informacije.

Odgovor:

2. Napiši slovima datum pjesnikovog rođenja.

Odgovor:

Pravilo za bodovanje

Odgovor

Potpuno tačan
2 boda

1. Učenik se poziva na 6 ili 5 datih informacija.
 Primjer:
 Nedim Nedimović rođen je 26. 9. 1956. godine u Tuzli. Završio je gimnaziju u Tuzli, a fakultet u Sarajevu. Djela koja je napisao su: „Lijepo je biti sretan!“, „Lasta na vrhu krova“, „Kap kiše i mrav“ (pjesme). Dobitnik je nagrade „Najbolji dječiji pjesnik u Bosni i Hercegovini, 2021. godine“.

2. dvadeset šesti deveti hiljadu devetsto pedeset šeste/dvadeset i šesti deveti hiljadu devetsto pedeset i šeste

Djelimično tačan
1 bod

1. Učenik se poziva na 4 ili 3 date informacije.
 Primjer:
 Nedim Nedimović rođen je 26.9.1956. godine u Tuzli. Završio je gimnaziju i fakultet. Napisao je tri zbirke pjesama i dobio nagradu „Najbolji pjesnik u BiH“.

Tip zadatka: Zadatak otvorenog tipa (produženi odgovor)

19. Pročitaj rečenicu.

Tek je brdo izišlo iza sunca, a krevet skoči iz prostranog čiče, navuče noge na opanke, stavi glavu na kapu i otvori kuću na vratima.

Branko Ćopić, *Izokrenuta priča*

Čitajući početak Izokrenute priče primijetit ćeš da je ona, kako pisac kaže, „pretrpjela zemljotres“.

Po uzoru na nju, i ti izokreni odlomak iz bajke Slavuj (H. K. Andersen).

Jednog dana jedna takva knjiga dođe u ruke kineskomu caru. Car je sjedio na zlatnom prijestolju, i sa zanimanjem čitao opise carskoga grada. Ali, jako se začudio, kad je pročitao u knjizi da je slavujeva pjesma bila ono najljepše što putnik može naći u Kini...

Odgovor:

Pravilo za bodovanje

Odgovor

Potpuno tačan
4 boda

Učenik zamjeni subjekte (knjiga, car, putnik) subjektima: car, prijestolje, knjiga, Kina. Prva i druga rečenica sadrži po jednu zamjenu, dok treća sadrži dvije.

Primjer:

Jednog dana kineski car dođe u ruke jednoj takvoj knjizi. Zlatno prijestolje je sjedilo na caru i čitalo opise carskog grada. Ali, knjiga se jako začudila kad je pročitala u caru da je slavujeva pjesma ono najljepše što Kina može naći u putniku.

Djelimično tačan
Dodjeljuju se 3, 2 ili 1
bod

U skladu sa zamjenama u rečenicama, gore navedeno.

Oblast: **B Pisanje** Kognitivni nivo/domena: **pamćenje**

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (povezivanje)

20. Poveži rečenicu na lijevoj strani sa njenim značenjem na desnoj strani. To ćeš uraditi tako što ćeš redni broj rečenice napisati na crtici ispred odgovarajućeg značenja.

1. Zlatan je imao zlatne ruke.	___ Neko je dobro brinuo o njemu.
2. Bio mu je desna ruka.	___ Bio je veoma vrijedan.
3. Bio je široke ruke.	___ Mogao se osloniti o njega.
4. Bio je u dobrim rukama.	___ Odlučio je da to sam uradi.
	___ Ruka mu je bila velika.

Pravilo za bodovanje**Odgovor**

Potpuno tačan
4 boda

Učenik je tačno povezao sve rečenice.

1. Zlatan je imao zlatne ruke.	_4_ Neko je dobro brinuo o njemu.
2. Bio mu je desna ruka.	_1_ Bio je veoma vrijedan.
3. Bio je široke ruke.	_2_ Mogao se osloniti o njega.
4. Bio je u dobrim rukama.	_3_ Bio je velikodušan.
	_ _ Ruka mu je bila velika.

Djelimično tačan

Učenike je povezao manje od 4 rečenice, za svaku tačno povezanu rečenicu dodjeljuje se po 1 bod.

Oblast: **B Pisanje** Kognitivni nivo/domena: **pamćenje**

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor)

21. U kojem je od sljedećih nizova svaka riječ pravilno napisana?

- cijeli, toplomjer, oboljeti, osvježiti, pobjeđivati
- cjeli, toplomjer, oboljeti, osviježiti, pobijeđivati
- cijeli, toplomijer, obolijeti, osvježiti, pobjeđivati
- cjeli, toplomijer, oboljeti, osvježiti, pobjeđivati

Pravilo za bodovanje**Odgovor**

1 bod a)

Tip zadatka: Zadatak otvorenog tipa (produženi odgovor)

22. Napiši sljedeće rečenice kao da ih priča pas.

Jedne večeri vraćao sam se iz bioskopa. Kraj ceste ugledah kako leži mali, pokisli pas, koji je drhtao i tužno me gledao. Kraj ograde našeg dvorišta stajala je majka, nervozno mi mašući rukom da požurim.

Odgovor:

Pravilo za bodovanje

Odgovor

Potpuno tačan
3 boda

Učenik tačno preoblikuje svaku rečenicu, ima ih tri na koje se odnosi u izvornom tekstu.

Primjer:

Ležao sam kraj ceste. Bio sam pokisao i drhtao sam. Ugledao sam dječaka kako ide prema meni i tužno sam ga pogledao. Pored ograde je stajala neka žena i mahala dječaku.

Djelimično tačan
2 ili 1 bod

U skladu sa gornjim opisom.

Primjer za 2 boda:

Ležao sam kraj ceste. Bio sam pokisao i drhtao sam. Ugledao sam dječaka kako ide prema meni i tužno sam ga pogledao.

Primjer za 1 bod:

Ležao sam kraj ceste. Bio sam pokisao i drhtao sam.

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor)

23. Pročitaj dati odlomak.

Iskustvo me naučilo da ono što se ne može objasniti samome sebi, treba govoriti drugome. Sebe možeš obmanuti nekim dijelom slike koji se nametne, teško izrecivim osjećanjem, jer se skriva pred mukom saznavanja i bježi u omaglicu, u opijenost koja ne traži smisao. Drugome je neophodna tačna riječ, zato je i tražiš, osjećaš da je negdje u tebi, i loviš je, nju ili njenu sjenku, prepoznaješ je na tuđem licu, u tušem pogledu, kad počne da shvata.

Oblast: **A Čitanje** Kognitivni nivo/domena: **Razumijevanje**

Slušalac je babica u teškom porođaju riječi. Ili nešto jos važnije. Ako taj drugi želi da razumije. A ona je željela, i više nego što sam se nadao. Dok sam pričao, s njenog lica je nestalo vedrog izraza, koji me možda i naveo na neočekivani razgovor, a zamijenilo ga nešto nenadno zrelo, i tužno. Rekla je samo: - Bože, kako su ljudi nesrećni.

Meša Selimović „Tvrđava“

1. Koja tvrdnja **najtačnije** izražava poruku teksta?

- a) Ljudi uglavnom govore drugima da bi ih uvjerali u svoju verziju istine.
- b) Govor drugome pomaže govorniku da bolje razumije samoga sebe.
- c) Riječi nemaju snagu da prenesu čovjekove unutarnje osjećaje.
- d) Razumijevanje dolazi samo kroz logičnu analizu, a ne osjećanje.

2. Koju metaforu pripovjedač koristi za slušaoca?

- a) Učitelj koji pokazuje put.
- b) Ogledalo koje odražava istinu.
- c) Babica u teškom porođaju riječi.
- d) Lijek za bolne duševne rane

3. Zašto govorimo drugima ono što ne možemo objasniti sebi?

- a) Drugi uvijek imaju rješenje za naše probleme.
- b) Drugi mogu potvrditi istinitost naših osjećanja.
- c) Dugome je potrebna tačna riječ, što nas tjera da je pronađemo.
- d) Naše osjećaje možemo izraziti samo kroz besprijekornu tišinu.

Pravilo za bodovanje

Odgovor

Potpuno tačan	1. b)
3 boda	2. c)
Svaki tačan odgovor	3. c)
nosi 1 bod	

Oblast: **A Čitanje** Kognitivni nivo/domena: **Razumijevanje**

Tip zadatka: Kombinovani - Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor), Zadatak zatvorenog tipa (povezivanje)

24. Pročitaj dati odlomak.

„Satima sam sjedio pred Begovom džamijom, na kamenu, i gledao ljude kako prolaze, ili nebo, ili ništa. Slušao sam vrapce i njihovo smiješno čavrljanje, kao u dobrodušnoj svađi, ili u vedrom pričanju o svemu i svačemu. Ličili su mi na male, obične ljude, pomalo svadljive, dobrodušne, vedre, površne, miroljubive, malim zadovoljne, izdržljive u nevoljama,

spremljene na sitno zakidanje, bez velikog ponosa. Bili su pitomi i bezopasni, kao djeca. I djecu sam volio, njihove zvonke glasove, brzi topot bosih nogu, radostan smijeh, bezazlenu grubost njihovih riječi. Samo, kad bi se potukli, zatvarao sam oči i uši, uznemiren.“

Meša Selimović „Tvrđava“

Koristi odlomak da odgovoriš.

1. Koju poruku možemo izdvojiti iz navedenog odlomka?
 - a) Ljudi bi trebali izbjegavati prirodu i tišinu.
 - b) Ne može nas uznemiriti dječija svađa i tuča
 - c) Ljepota se nalazi u malim, običnim stvarima i bićima
 - d) Sukobi su neizbježni dio ljudske prirode i treba ih prihvatiti.
2. Koji osjećaj dominira u pripovjedačevom doživljaju ljudi, djece i vrabaca u ovom odlomku?
 - a) Ravnodušnost i osjećaj otuđenosti
 - b) Nostalgичna nježnost i tihi mir
 - c) Mržnja prema ljudskim navikama
 - d) Kritika društva koje ne voli slabije
3. Poveži osjećaje koje oni izazivaju kod pripovjedača i elemente iz prirode ili svakodnevnog života. Uz oznaku osjećaja napiši broj elementa koji mu odgovara.

Osjećaj	Element
a) Zabrinutost i uznemirenost	1. Sjedenje ispred džamije i posmatranje
b) Toplina, nježnost, radost	2. Djevojka koja ga sluša
c) Prepoznavanje ljudske prirode	3. Vrapci i njihovo čavrljanje
d) Tišina, kontemplacija, mir	4. Djeca kada se potuku
	5. Djeca dok se bezbrižno igraju

Pravilo za bodovanje

Odgovor

Potpuno tačan
3 boda
(tačan odgovor na svako
pitanje nosi 1 bod)

1. c)
2. b)
3. a) 4
b) 5
c) 3
d) 1

Djelimično tačan

U skladu sa opisom za potpuno tačan.

Oblast: A Čitanje Kognitivni nivo/domena: Razumijevanje

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor)

25. Pročitaj basnu.

Magarac se sreo sa slavujem
Pa mu veli: "Svud glasovi kruže
Da si velik majstor u pjevanju, družo.
Hajde da te čujem,
Sud vlastiti bih htio o tome steći
I tebi ga reći."
Slavuj mu počeo u taj čas
Svoj glasni poj i cvrkut tih,
Čas u sto boja bigliše mu glas,
Čas zaromoni stih,
Pa tiha pjesma kroz daljine tone,
A časkom opet žice sve mu zvone,
I sve se stiša tada
Pjesme željno miljenika Zore.
Umuknu ptice, stanu vjetri s gore,
Mirno legnu stada.
Pastiru stade dah, od sreće trne,
Zatrepti sva mu duša.
K pastirici plahi pogled svrne,
Pun zanosa sluša.
I svrši pjevač, a magarac reče:
"Pjevao si dobro, zanosno i lako,
Bez dosade može slušati te svatko,
Tek je meni žao
Što ti pijetla našeg nisi upoznao.
Od njega bi još mog'o naučiti mnogo."
Čuvši slavuj sud magarca stara,
Prhne i poleti preko devet bara...
Čuvaj, Bože, i nas takvih kritičara!

Koristi basnu da odgovoriš.

1. Koja je glavna poruka ove basne?

- a) Samo ptice znaju pjevati.
- b) Ljepota pjesme ovisi o glasnoći.
- c) Svako ima pravo izraziti svoje mišljenje.
- d) Neupućeni ljudi najčešće kritiziraju druge bez pravog znanja.

2. Što predstavlja magarac u ovoj basni?

- a) Simbol mudrosti i znanja.
- b) Simbol prosječnog slušatelja koji voli umjetnost.
- c) Simbol nekompetentne osobe koja kritizira druge.
- d) Simbol iskrenog prijatelja koji daje dobronamjernu kritiku.

3. Zašto slavuj odleti na kraju basne?

- a) Slavuj se bojava magarca.
- b) Slavuj nije volio pijetlove.
- c) Slavuj ne želi gubiti vrijeme s neznaicom.
- d) Slavuja je ljuti pastir otjerao i zato je odletio.

4. Što je preneseno značenje rečenice "Čuvaj, Bože, i nas takvih kritičara!"?

- a) Potrebno je čuvati kritičare jer su rijetki.
- b) Takvi kritičari su korisni i trebamo ih poštovati.
- c) Trebamo izbjegavati površne i neupućene osobe koje lako kritiziraju.
- d) Kritičari su opasni po život i treba im zabraniti da kritikuju bilo koga.

Pravilo za bodovanje

Odgovor

Potpuno tačan 1. d)
4 boda 2. c)
(Svaki odgovor nosi 1 bod) 3. c)
4. c)

Tip zadatka: Kombinovani - zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor), zadatak otvorenog tipa (kratki odgovor)

26. Pročitaj informativni tekst.

Koje ptice najljepše „govore“?

Velik je broj ptica koje se mogu naučiti da izgovore pokoju riječ. Međutim, prava ptica koja „govori“ može se naučiti da izgovori čak i dužu rečenicu! Među takve ptice ubrajaju se papagaji, mina (indijski čvorak), vrana, gavran, čavka i neke podvrste šojki. Po mišljenju naučnika, afrički sivi papagaj i indijska mina ptice su koje najljepše „govore“. Mnogi su povezivali sposobnost ptica da „govore“ s građom njihova jezika. Papagaj, na primjer, ima velik, debeo jezik, ali mnoge druge ptice koje govore imaju male jezike! Zasijecanje jezika tih ptica, što mnogi čine misleći da će ptice tako bolje govoriti, ima sasvim suprotan učinak.

Mogu li ptice razumjeti ono što govore? Većina biologa smatra da ptice uopće ne razumiju ono što izgovaraju, iako ponekad povezuju određene izraze s nekim djelovanjem koje je primljeno kao dopuna uvjetovanih refleksa.

(Ančić, V. s grupom autora (2002),
100 ZAŠTO, 1000 ZATO, Zagreb: Begen)

1. Šta je tema ovog informativnog teksta?

- a) Ptice koje govore i one koje ne govore
- b) Ptice koje govore i razumiju sve izgovoreno
- c) Ptice koje govore, njihove sposobnosti i ograničenja
- d) Ptice koje govore i njihovo djelovanje na ostale ptice

2. Koje ptice, po mišljenju naučnika, najljepše govore?

Odgovor:

Pravilo za bodovanje

Odgovor

1 bod c)

1 bod Afrički sivi papagaj i indijska mina/indijski čvorak (obje ptice navedene)

Tip zadatka: Zadatak otvorenog tipa (produženi odgovor)

27. Upotrijebi zadane riječi u jednoj smisljenoj rečenici, tako da :

- imenice budu u genitivu i akuzativu
- glagol bude u prošlom vremenu.

Zadane riječi:

kupiti, i, cipele, koža, haljina, svila, od

Odgovor:

Pravilo za bodovanje

Odgovor

1 bod

Kupio/la sam cipele od kože i haljinu od svile.

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor)

28. Pročitaj informativni tekst.

Enciklopedija (odlomak)

Enciklopediju uzimamo u ruke kad želimo saznati nešto o nečemu. To znači da se u njoj moraju nalaziti podaci o svim važnijim predmetima. Riječ "enciklopedija" potječe iz grčkoga jezika i znači "opća naobrazba".

Danas su enciklopedije obično sređene po abecednom redu, tako da se lako može pronaći potrebna riječ; ali ponekad su sastavljane onim redom kojeg je odabrao sam pisac.

Najstariju enciklopediju koja obuhvaća mnoge predmete, napisao je u 1. stoljeću nove ere Rimljanin Plinije. Zvala se Povijest prirode, a imala je 37 svezaka, s više od 40 000 natuknica. Navedeno je više od 450 autora. Ta je knjiga smatrana tako značajnom da je do 1536. godine doživjela 43 izdanja!

Najveća do danas napisana enciklopedija bila je treća kineska enciklopedija, sastavljena po zapovijedi jednoga kineskog cara koji je umro 1721. Sastojala se iz 5020 svezaka!

(Ančić, V. s grupom autora (2002), 1000 ZAŠTO, 1000 ZATO, Zagreb: Begen)

Oblast: **C Usmeno izražavanje i slušanje** Kognitivni nivo/domena: **Primjena**

Pored svake rečenice napiši DA – ako je riječ o tvrdnji, a NE – ako je riječ o mišljenju.

- a) Enciklopedije su uvijek pisane abecednim redom.
- b) Enciklopedija je korisna samo onima koji vole učiti nove stvari.
- c) Abecedni redoslijed natuknica u enciklopediji utječe na njezinu preglednost.
- d) Plinije je napisao enciklopediju koja je sadržavala više natuknica nego što je to bilo potrebno.

Pravilo za bodovanje**Odgovor**

1 bod

- a) NE
- b) NE
- c) DA
- d) NE

9. razred

**Bosanski jezik i književnost,
Hrvatski jezik i književnost,
Srpski jezik i književnost**

Izvor ilustracija: Elements Envato

Tip zadatka: Zadatak otvorenog tipa (kratki odgovor)

1. Pročitaj pobrojane riječi i skupine riječi.

dunjaluk, frend, fora, lajkovati, gejmer, influencer, osoba zlatnog srca, čeljade, konak, ići glavom kroz zid, naći se u čudu, sedma umjetnost, zemlja izlazećeg sunca, basamak

Izdvoj po jedan primjer:

a) arhaizam

b) fraza

c) perifraza

d) nelogizam

Pravilo za bodovanje

Odgovor

Potpuno tačan
Sve tačno – 3 boda

Mogući odgovor:

- a) arhaizam – čeljade
- b) fraza – naći se u čudu
- c) perifraza – zemlja izlazećeg sunca
- d) nelogizam – gejmer

Djelimično tačan
Tri tačna – 2 boda
Dva tačna – 1 bod
Ostalo – 0 bodova

Oblast: **A Čitanje** Kognitivni nivo/domena: **Razumijevanje**

Tip zadatka: Zadatak otvorenog tipa (produženi odgovor)

2. Pročitaj vijest sa web-portala.

Zabilježena rekordna posjeta filmskim projekcijama u Berlinu!

Na večerašnjoj 34. po redu dodjeli Evropskih filmskih nagrada održanoj u Berlinu bosanskohercegovački film Quo Vadis, Aida? proglašen je najboljim filmom Evropske filmske nagrade. Režiserka filma Jasmina Žbanić proglašena je najboljom redateljicom, a glavna glumica Jasna Đuričić dobila je nagradu kao najbolja glumica u 2021. godini. Evropske filmske nagrade od 1988. dodjeljuje Evropska filmska akademija kako bi prepoznala izvrsnost u kinematografskim dostignućima na starom kontinentu. Nagrade se dodjeljuju u 19 kategorija, od kojih je najvažnija najbolji film. Ovaj film ujedno je i naš kandidat za čuveni metalni kip Oscar, godišnju filmsku nagradu koju dodjeljuje američka Akademija filmskih umjetnosti i nauka.

(Al Jazeera, 11. 12. 2021)

Pitanje: Da li naslov teksta odgovara njegovom sadržaju?

Objasni/argumentiraj svoj odgovor.

Odgovor:

Pitanje: U tekstu je upotrijebljena jedna perifraza. Pronađi je i protumači njeno značenje.

Odgovor:

Pitanje: Izdvoj namjernu rečenicu iz teksta. Napiši je na liniji.

Pravilo za bodovanje

Odgovor

Potpuno tačan
2 boda

1. Odgovor ne ili ne odgovara i u objašnjenju se poziva na činjenicu da se u tekstu ne govori o broju posjetilaca, nego o dodjeli nagrada.

Primjer:

Naslov ne odgovara tekstu. U tekstu se ne govori o broju posjetilaca na Festivalu, nego o dodjeli nagrada za naš film.

Djelimično tačan
1 bod

1. Odgovor ne ili ne odgovara, objašnjenje nedostaje ili nije tačno.

Primjer:

Ne odgovara. U naslovu se ne spominje film Quo Vadis, Aida?

Potpuno tačan
2 boda

2. Upotrebljena je perifraza stari kontinent, što je perifraza za kontinent Evropa.

Djelimično tačan:
1 bod

2. Samo perifraza: Stari kontinent

Potpuno tačan
2 boda

3. ... kako bi prepoznala izvrsnost u kinematografskim dostignućima na starom kontinentu.

Oblast: **A Čitanje** Kognitivni nivo/domena: **razumijevanje**

Tip zadatka: Kombinovani - zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor), zadatak otvorenog tipa (produženi odgovor),

3. Pročitaj oba teksta o Veneciji.

„Kako god Venecija je istinski predivna. Najveća atrakcija svakako je Trg svetog Marka na samom Velikom kanalu (Canale Grande), glavni trg Venecije i nekadašnji centar političkog života Mletačke Republike, jake države koja je dominirala Jadranom, pa i ovom našom stranom. Ovo je svakako jedan od najljepših trgova na svijetu. Na Markovom trgu obavezno posjetite Duždevu palaču. Kada ste u Duždevoj palači zastanite na Mostu uzdaha, mostu na kojem su zatvorenici u ćelijama Duždeve palače zadnji puta vidjeli svjetlo dana i venecijanske kanale.“

(Alen Šćurić, Venecija – grad kanala)

„... Gledam u nebo, iznad Zemaljskog svijeta.
Jedna se zvijezda, u dugome luku, ruši u bezdan
Svemira. Kao da pade – posred Kanala Grande.
Zemaljski svijet, među sedam milijardi vasijskih
svjetova, hoće da ostane siromašniji za cio jedan
narod. Takva je volja zemaljskih gospodara.
U Svemiru, tada, jedna zvijezda pada. Zato tone
Venecija. Svemir bude siromašniji – za cio
jedan svijet.“

(Abdulah Sidran, Zašto tone Venecija)

1. Zaokruži argumente koji idu u prilog tvrdnji da je prvi tekst informativni tekst.

- a. Tekst opisuje znamenitosti i atrakcije Venecije.
- b. U tekstu se koristi simboličan jezik kako bi se izrazile emocije.
- c. Tekst navodi historijske činjenice o Mletačkoj Republici.
- d. Tekst je ispunjen ličnim osjećanjima i metaforama.
- e. Pisac koristi objektivan i jasan stil kako bi informisao čitatelja o gradu.

2. Kako umjetnički tekst prikazuje Veneciju – da li ti ona izgleda kao stvarno mjesto ili simbol nečega većeg? Objasni/argumentuj svoj odgovor.

3. Koju je namjenu nekad imala Duždeva palača?

Pravilo za bodovanje

Odgovor

Potpuno tačan
3 boda

1. a, c, e

Djelimično tačan
2 odgovora - 2 boda
1 odgovor - 1 bod

Potpuno tačan
2 boda

2. - U umjetničkom tekstu Veneciju doživljavamo ne samo kao stvarno mjesto već i kao simbol propadanja cijelog jednog naroda i svijeta.

Djelimično tačan
1 bod

2. - Tonjenje Venecije pjesnik simbolično poredi sa narodom i svijetom koji nestaje, zbog čega je svemir siromašniji.
Venecija izgleda kao simbol nečeg većeg.

Potpuno tačan
1 bod

3. Duždeva palača nekad je bila zatvor.

Oblast: A Čitanje Kognitivni nivo/domena: razumijevanje

Tip zadatka: Zatvoreni

4. Pogledaj fotografiju, obraćajući pažnju na sve detalje i pročitaj tekst.

OGLAS!

Na prodaju – Kamena kuća na visoravni, idealna za odmor i bijeg u prirodu

Prodaje se autentična kamena kuća smještena na prelijepoj visoravni, okružena netaknutom prirodom i čistim planinskim vazduhom.

- Lokacija: Nišićka visoravan
- Tip kuće: kamena gradnja, jednoetažna sa potkrovljem i velikom drvenom terasom
- Površina: Kuća (65 kvadratnih metara) + dvorište 300 kvadratnih metara, ograđeno kamenim zidom sa prednje strane
- Dodatno: Spoljašnji roštilj, prirodan hlad, mogućnost proširenja
- Pristup: Obezbijeđen kolni prilaz, idealna lokacija za vikend ili stalni boravak
- Za više informacija i razgledanje, kontaktirajte nas.

1. Šta oglašivač/vlasnik želi postići ovim oglasom?

- a) Podvući da je na Nišićkoj visoravni čist zrak.
- b) Podstaci kupca da proširi ovaj objekt kad ga kupi.
- c) Privući kupce koji traže kuću u prirodnom okruženju.
- d) Predložiti kupcima renoviranje stare kuće u prirodi.

2. Navedi **dva** razloga zbog kojih bi kupcu preporučio baš ovu kuću na osnovu podataka navedenih u oglasu i vidljivih na fotografiji.

Odgovor:

Prvi razlog:

Drugi razlog:

3. Napiši složenu rečenicu u kojoj ćeš povezati dvije informacije iz oglasa koristeći veznik „iako“.

Odgovor:

Pravilo za bodovanje

Odgovor

Potpuno tačan
1 bod

1. c)

Potpuno tačan
2 boda

2. Dva odgovora od sljedećih:
Kamena kuća smještena na prelijepoj visoravni.
Kuća ima i oko 300 metara kvadratnih dvorišta.
Obezbijeđen kolni prilaz.
Idealna lokacija za vikend ili stalni boravak
Kuća je okružena netaknutom prirodom.
Ima veliku drvenu terasu.
Spoljašnji roštilj.
Prirodan hlad.
Mogućnost proširenja.

Djelimično tačan
1 bod

2. Naveden jedan razlog

Potpuno tačan
1 bod

3. Pravilno upotrijebljen veznik “iako”:
Primjer:
Iako kuća ima površinu 65 metara kvadratnih, postoji mogućnost proširenja.
Iako je smještena na visoravni, ima obezbijeden kolni prilaz.
Iako se nalazi u prirodi, može se koristiti za stalni boravak.

Oblast: **A Čitanje** Kognitivni nivo/domena: **razumijevanje**

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor)

5. Pročitaj tekst.

Većina galebova ne haje da nauči nešto više sem osnove letenja i kako da stigne od obale do hrane i natrag. Jer, većinu galebova ne zanima let, već jelo. A ovog galeba nije zanimalo jelo, već let. Galeb Jonathan Livingston najviše je volio letjeti. Takav način razmišljanja, uvidio je, ne pridonosi popularnosti među pticama.

Čak su i njegovi roditelji očajavali promatrajući Jonathana kako provodi dane osamljen, uvježbavajući niske letove, eksperimentirajući.

„Slušaj, Jonathane“, reče mu otac prilično nježno, „zima samo što nije stigla. Neće više biti čamaca, a površinske će ribe zaroniti duboko. Ako već želiš učiti, proučavaj hranu i način kako možeš doći do nje. Nemam ništa protiv tvojih majstorija u zraku, ali znaš i sam da te to neće prehraniti. Ne zaboravi da letimo zato da bismo se prehranili...“

Ričard Bah (Galeb Džonatan Livingston,
s engleskog prevela Diana Pavičić-Haniš)

Zašto je Džonatan (Jonathan) drugačiji od ostalih galebova?

- a) Džonatan ne zna letjeti kao drugi, iskusniji galebovi.
- b) Džonatana ne zanima hrana, već usavršavanje letenja.
- c) Džonatan se boji zime i hladnoće, kad čamci više ne plove.
- d) Džonatan je želio da savlada osnove letenja prije zime.

Pravilo za bodovanje**Odgovor**

1 bod b)

Tip zadatka: Zadatak otvorenog tipa (produženi odgovor)

6. Pročitaj zaključke naučnika o posljedicama zagađenja mora i okeana.

1. Ogromno zagađenje plastikom koja se baca u mora i okeane ubija životinjski svijet u njima.
2. Prekomjerna upotreba hemijskih gnojiva u industrijskoj poljoprivredi kroz zemljište odlazi u mora i okeane i crpi kiseonik iz njih
3. Klimatske promjene ozbiljno prijete osjetljivim ekosistemima.
4. Jedna e-mail poruka od 1 MB emitira otprilike 20 grama CO₂ koji u slanoj vodi formira ugljenu kiselinu.

Napiši jednu rečenicu u kojoj ćeš iznijeti svoj zaključak ili šta je ključni uzročnik svih zagađenja mora i okeana.

Odgovor:

Pravilo za bodovanje

Odgovor

1 bod

Primjer:

Ključni uzročnik svih zagađenja mora i okeana je čovjek.

Ključni uzrok je ljudska neodgovornost prema prirodi.

Ključni uzrok je prekomjerna upotreba tehnologije.

Ključni uzrok je prekomjerna upotreba plastike

Oblast: **A Čitanje** Kognitivni nivo/domena: **Pamćenje**

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor)

7. Pročitaj tekst.

Predstojnik, natežući se, ustade i odgurnu stolicu.

– No? – zapita jače, hvatajući ga za bradu...

Kosta lijeno slegnu ramenima

– No?

– Šta? – muklo zapita Kosta, praveći se da ne razumije.

– Hoćeš li biti moj „povjerljivi čovjek“?....

Kosta počeo popravljati jaku od košulje, širiti je, počeo ušmrkavati, kašljati.

– Ama to se u nas ne naziva čo'jek nego špijun, gospodine – procijedi kroz zube.

Koji oblik narativnog kazivanja je prisutan u navedenom odlomku?

- a) monolog
- b) dijalog
- c) deskripcija
- d) retrospekcija

Pravilo za bodovanje

Odgovor

1 bod b)

Oblast: **A Čitanje** Kognitivni nivo/domena: **Razumijevanje**

Tip zadatka: Zadatak otvorenog tipa (produženi odgovor)

8. Pročitaj dati tekst.

U predvečerje je puhnuo blag povjetarac koji je donio dašak osvježnja nakon vrelog julskog dana. Već deset dana sunce prži tvrdi hercegovački kamen. Nije to ništa neobično za ovo doba godine, razmišljao je Edi posmatrajući crvenilo kojim je bilo obojeno nebo na horizontu. Iako nije vjerovao u narodna praznovjerja, sjetio se da su stari govorili da takva boja neba najavljuje kišu. Pomislio je kako bi kiša dobro došla i duboko u njemu pojavila se nada.

Nije on bio neki sanjar koji je uživao u izlascima i zalascima sunca, već je bio uveliko zabrinut za usjeve koji su se sušili pod vrelom jarom, a znao je da neće biti dovoljno prinosa ukoliko uskoro ne padne kiša i ne rashladi zrak.

Dok je posmatrao purpurne oblake, na trenutak je bio zadivljen njihovim koloritom i zaboravio je na sve brige koje su ga mučile. Još iz osnovne škole ostala su mu sjećanja na učenje o planeti Zemlji i još se uvijek sjećao zanimljivih naziva vrsta oblaka...kumulosi, cirusi....zaboravio je dalje, a baš ga je zanimalo kako se zovu ovi masivni ružičasti oblaci koje posmatra. Uzeo je mobitel i začas otvorio pretraživač i upisao - VRSTE OBLAKA. Pretraživač mu je ponudio mnoštvo tekstova. Edi je izabrao wikipediju. Otvorio je stranicu, brzo je čitao fokusirajući se samo na ključne riječi. Nije našao odgovor, ali su ga podaci koje je vidio odveli dalje, pa je u pretraživač dodao - HALO - OPTIČKA POJAVA. Nastavio je pretraživanje wikipedije i saznao šta je halo-efekat u atmosferi. Ali ni to nije dalo Ediju odgovor koji je tražio. Pažnju mu privuče link u okviru teksta koji se odnosi na halo- efekat pod nazivom ATMOSFERSKA OPTIKA. Otvori link i počeo čitati sa strašću radoznalog djeteta sljedeći sadržaj:

„Atmosferska optika jest grana optike koja se bavi time kako jedinstvena svojstva Zemljine atmosfere uzrokuju širok raspon spektakularnih optičkih fenomena. Plava boja neba direktan je rezultat Rayleighovog rasijanja, koje preusmjerava Sunčevu svjetlost s višom frekvencijom (plava) nazad u posmatračevo vidno polje. Zbog toga što se plava svjetlost lakše rasijava od crvene, Sunce poprima crvenkastu nijansu kad se posmatra kroz gustu atmosferu, kao prilikom izlaska ili zalaska. Dodatne čestične tvari na nebu mogu rasijati različite boje pod različitim uglovima stvarajući lijep sjaj na nebu u sumrak i zoru. Rasijavanje od kristala leda i drugih čestica u atmosferi odgovorno je za halo, crvenilo neba, koronu, krepuskularne zrake i lažno Sunce. Varijacija u ovim vrstama pojava nastaje usljed različitih veličina čestica i njihovih geometrije.“[1]

Edi je, zadovoljan novim znanjem, još jednom pogledao veličanstven prizor na nebu i tiho promrmeljao: “ Nema kiše dok ne zagrmi teški sivi oblak. A ovi oblaci su samo za slikanje.” Nasmija ga vlastita opaska, te se okrenu i nastavi koračati prema vinogradu.

Izvor: https://bs.wikipedia.org/wiki/Atmosferska_optika

a) Kojim funkcionalnim stilom je pisan navedeni tekst?

Funkcionalni stil:

Oblast: **A Čitanje** Kognitivni nivo/domena: **Razumijevanje**b) Iz teksta prepisi **jednu** rečenicu koja to dokazuje.

Rečenica iz teksta:

Pravilo za bodovanje**Odgovor**

Potpuno tačan
2 bod (1 bod za a)
i 1 bod za b))

- a) Književnoumjetnički
b) učenik je napisao neku od sljedećih rečenica:

U predvečerje je puhnuo blag povjetarac koji je donio dašak osvježenja nakon vrelog julskog dana. Već deset dana sunce prži tvrdi hercegovački kamen. Nije to ništa neobično za ovo doba godine, razmišljao je Edi posmatrajući crvenilo kojim je bilo obojeno nebo na horizontu. Iako nije vjerovao u narodna praznovjerja, sjetio se da su stari govorili da takva boja neba najavljuje kišu. Pomislio je kako bi kiša dobro došla i duboko u njemu pojavila se nada.

Nije on bio neki sanjar koji je uživao u izlascima i zalascima sunca, već je bio uveliko zabrinut za usjeve koji su se sušili pod vreloom jarom, a znao je da neće biti dovoljno prinosa ukoliko uskoro ne padne kiša i ne rashladi zrak.

Dok je posmatrao purpurne oblake, na trenutak je bio zadivljen njihovim koloritom i zaboravio je na sve brige koje su ga mučile. Još iz osnovne škole ostala su mu sjećanja na učenje o planeti Zemlji i još se uvijek sjećao zanimljivih naziva vrsta oblaka...kumulosi, cirusi....zaboravio je dalje, a baš ga je zanimalo kako se zovu ovi masivni ružičasti oblaci koje posmatra. Uzeo je mobitel i začas otvorio pretraživač i upisao - VRSTE OBLAKA. Pretraživač mu je ponudio mnoštvo tekstova. Edi je izabrao wikipediju. Otvorio je stranicu, brzo je čitao fokusirajući se samo na ključne riječi. Nije našao odgovor, ali su ga podaci koje je vidio odveli dalje, pa je u pretraživač dodao - HALO - OPTIČKA POJAVA. Nastavio je pretraživanje wikipedije i saznao šta je halo-efekat u atmosferi. Ali ni to nije dalo Ediju odgovor koji je tražio. Pažnju mu privuče link u okviru teksta koji se odnosi na halo- efekat pod nazivom ATMOSFERSKA OPTIKA.

(...)

Edi je, zadovoljan novim znanjem, još jednom pogledao veličanstven prizor na nebu i tiho promrmeljao: "Nema kiše dok ne zagrmí teški sivi oblak. A ovi oblaci su samo za slikanje." Nasmija ga vlastita opaska, te se okrenu i nastavi koračati prema vinogradu.

Djelimično tačan
1 bod

U skladu sa gornjim objašnjenjem.

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor)

9. Pažljivo pročitaj date tekstove.

Tekst I

(...) Počitelj ima bogatu i raznoliku istoriju koja seže do srednjeg vijeka. Prvi put se spominje 1444. godine kao dio srednjovjekovne bosanske države. Grad je bio značajno trgovačko i vojno središte zahvaljujući svom strateškom položaju na rijeci Neretvi. Nakon osmanskog osvajanja u 15. vijeku, Počitelj postaje važno administrativno središte, a osmanska arhitektura koja je tada izgrađena, uključujući kule, džamije i kuće, i danas dominira gradom. Osmanlije su grad koristile kao vojno uporište i administrativni centar, što je rezultiralo izgradnjom impresivnih građevina koje su se očuvale do danas. Krajem 19. vijeka, Počitelj dolazi pod vlast Austro-Ugarske Monarhije. Iako su promjene bile manje izražene nego u drugim dijelovima zemlje, ovaj period donosi modernizaciju i određene infrastrukturne promjene. Danas, Počitelj predstavlja spoj različitih kultura i epoha, pružajući jedinstvenu priliku za istraživanje bogate istorije Balkana. (...)

Izvor: <https://www.tourismbih.com/bs/location/pocitelj/>

Tekst II

(Rodio se bezimen, nekršten, neturčen... kao pastirska varda na obali zelene rijeke čudnog romanskog imena... hiljadu četiri stotine četrdeset četvrte prvi put ga pomenuše na dnu stare povelje; Počitelj – tvrđi grad na Neretvi... čuvala ga je mađarska posada, jedna kula i jedan ugarsko-hrvatski kralj...)

Jeza je prošla rebrima dotrajalih kostura starih čardaka i bastiona i procvala u izlokanoj kaldrmi njegovih mrtvih sokaka.

(Dvadeset sedam godina utvrđivanja, dubrovačkih zlatnika, Matije Korvina i mađarskih oklopnika... nadživi sijedog Hercega Stjepana... završi svoju hrišćansku biografiju i predade se humskom vojvodi i arnautskim čaušima poslije kratke opsade... zadrža staro ime i dobi novi čin...)

U tamnom viru Neretve pod vrbama udavio je odavno obje kazaljke sa crnog brojčanika svoje stare sahat-kule. Potonule su brzo i lahko, kao dvije odsječene ruke vremena.

(...)

mijenjao je zastave, posade i molitve na svojim kulama... zavijao čalme i turbane, vodio vojske, dizao bedeme, hareme i šedrvane... opasavao se tabijama, topovima, kumbarama, kapetanskim dimiskijama i tepsijama baklava i pilava... zidao dizdarske konake... i stajao prema Gabeli i Veneciji na mrtvoj straži jedne mrtve carevine... general Filipović prođe Bosnom...

Oblast: **A Čitanje** Kognitivni nivo/domena: **Razumijevanje**

Jovanović – Hercegovinom...)

(…)

Sada mu u baštama srušenih starih hamama vehnu posljednje djevojke
“s ibrikom u ruci”... pune mladeža, viklera i sevdaha. Utopio se za mnom u
crnom viru nabujale bogumilske rijeke –
suvišan i smiješan!

U pocijepanoj anteriji zaboravljenih starih kapetana – sakat I gladan!

Pod jorganom trešnjevog behara – mrk i dotrajaao!...

I ovog proljeća na mrtvoj straži mrtvih carevina...

(…)

Grad zelene brade, Zulfikar Zuko Džumhur

Tekstovi koriste različite stilove, ali postoji nekoliko dokaza koji potvrđuju da
oba opisuju isti grad (osim navođenja naziva grada). Navedi po jedan citat iz
oba teksta koji ih potvrđuju.

Citat iz teksta I

Citat iz teksta II

Pravilo za bodovanje

Odgovor

Potpuno tačan
1 bod

Učenik je naveo po jedan od sljedećih citata:

• Tekst I:

„Prvi put se spominje 1444. godine kao dio srednjovjekovne bosanske države“

• Tekst II:

„hiljadu četiri stotine četrdeset četvrte prvi put ga pomenuše na dnu stare povelje“

„Počitelj – tvrdi grad na Neretvi...“

• Tekst I:

„Grad je bio značajno trgovačko i vojno središte zahvaljujući svom strateškom položaju na rijeci Neretvi“

„Osmanlije su grad koristile kao vojno uporište i administrativni centar.“

• Tekst II:

„čuvala ga je mađarska posada, jedna kula i jedan ugarsko-hrvatski kralj“

„vodio vojske, dizao bedeme... opasavao se tabijama, topovima, kumbarama...“

„stajao prema Gabeli i Veneciji na mrtvoj straži jedne mrtve carevine“

• Tekst I:

„Nakon osmanskog osvajanja u 15. vijeku“

„osmanska arhitektura koja je tada izgrađena, uključujući kule, džamije i kuće...“

„rezultiralo izgradnjom impresivnih građevina koje su se očuvale do danas.“

• Tekst II:

„zadrža staro ime i dobi novi čin“

„mijenjao je zastave, posade i molitve... zavijao čalme i turbane... zidaio dizdarske konake...“

„hareme i šedrvane... tepsijama baklava i pilava...“

„bašte srušenih starih hamama... djevojke 's ibrikom u ruci“

• Tekst I:

„Krajem 19. vijeka, Počitelj dolazi pod vlast Austro-Ugarske Monarhije“

„Ovaj period donosi modernizaciju i infrastrukturne promjene.“

• Tekst II:

„general Filipović prođe Bosnom... Jovanović – Hercegovinom“

• Tekst I:

„...strategijski položaj na rijeci Neretvi“

• Tekst II:

„na obali zelene rijeke čudnog romanskog imena“

„Počitelj – tvrdi grad na Neretvi...“

„U tamnom viru Neretve pod vrbama...“

• Tekst I:

„Počitelj predstavlja spoj različitih kultura i epoha“

• Tekst II:

„mijenjao je zastave, posade i molitve“

„na mrtvoj straži mrtvih carevina...“

„u pocijepanoj anteriji zaboravljenih starih kapetana...“

Oblast: A Čitanje Kognitivni nivo/domena: Primjena

Tip zadatka: Zadatak otvorenog tipa (produženi odgovor)

10. Pažljivo date tekstove.

Tekst I

(...) Počitelj ima bogatu i raznoliku istoriju koja seže do srednjeg vijeka. Prvi put se spominje 1444. godine kao dio srednjovjekovne bosanske države. Grad je bio značajno trgovačko i vojno središte zahvaljujući svom strateškom položaju na rijeci Neretvi. Nakon osmanskog osvajanja u 15. vijeku, Počitelj postaje važno administrativno središte, a osmanska arhitektura koja je tada izgrađena, uključujući kule, džamije i kuće, i danas dominira gradom. Osmanlije su grad koristile kao vojno uporište i administrativni centar, što je rezultiralo izgradnjom impresivnih građevina koje su se očuvale do danas. Krajem 19. vijeka, Počitelj dolazi pod vlast Austro-Ugarske Monarhije. Iako su promjene bile manje izražene nego u drugim dijelovima zemlje, ovaj period donosi modernizaciju i određene infrastrukturne promjene. Danas, Počitelj predstavlja spoj različitih kultura i epoha, pružajući jedinstvenu priliku za istraživanje bogate istorije Balkana. (...)

Izvor: <https://www.tourismbih.com/bs/location/pocitelj/>**Tekst II**

(Rodio se bezimen, nekršten, neturčen... kao pastirska varda na obali zelene rijeke čudnog romanskog imena... hiljadu četiri stotine četrdeset četvrte prvi put ga pomenuše na dnu stare povelje; Počitelj – tvrđi grad na Neretvi... čuvala ga je mađarska posada, jedna kula i jedan ugarsko-hrvatski kralj...)

Jeza je prošla rebrima dotrajalih kostura starih čardaka i bastiona i procvala u izlokanoj kaldrmi njegovih mrtvih sokaka.

(Dvadeset sedam godina utvrđivanja, dubrovačkih zlatnika, Matije Korvina i mađarskih oklopnika... nadživi sijedog Hercega Stjepana... završi svoju hrišćansku biografiju i predade se humskom vojvodi i arnautskim čaušima poslije kratke opsade... zadrža staro ime i dobi novi čin...)

U tamnom viru Neretve pod vrbama udavio je odavno obje kazaljke sa crnog brojčanika svoje stare sahat-kule. Potonule su brzo i lahko, kao dvije odsječene ruke vremena.

(...) mijenjao je zastave, posade i molitve na svojim kulama... zavijao čalme i turbane, vodio vojske, dizao bedeme, hareme i šedrvane... opasavao se tabijama, topovima, kumbarama, kapetanskim dimiskijama i tepsijama baklava i pilava... zidao dizdarske konake... i stajao prema Gabeli i Veneciji na mrtvoj straži jedne mrtve carevine... general Filipović prođe Bosnom... Jovanović – Hercegovinom...)

(...)

Sada mu u baštama srušenih starih hamama vehnu posljednje djevojke
“s ibrikom u ruci”... pune mladeža, viklera i sevdaha. Utopio se za mnom u
crnom viru nabujale bogumilske rijeke –
suvišan i smiješan!

U pocijepanoj anteriji zaboravljenih starih kapetana – sakat I gladan!

Pod jorganom trešnjevog behara – mrk i dotrajaao!...

I ovog proljeća na mrtvoj straži mrtvih carevina...

(...)

Grad zelene brade, Zulfikar Zuko Džumhur

Obrazloži kakva je namjena svakog teksta pojedinačno.

Odgovor:

Pravilo za bodovanje

Odgovor

1 bod

Učenik se poziv na to da prvi tekst informiše, dok drugi izaziva osjećanja/ doživljaj prošlosti/ i slično.

Oblast: A Čitanje Kognitivni nivo/domena: Razumijevanje

Tip zadatka: Zadatak otvorenog tipa (produženi odgovor)

11. Pročitaj stihove pjesme "U aleji" Muse Ćazima Ćatića

U aleji

Gasne se krvavo oko lipanjskog plavetnog dana,
 I rujni već dašak struji večeri snene i meke,
 A parkom cvijetnim tiho – ko bijele sablasti neke,
 Nijeme se pružaju sjene visokih bujnih plantana.

Ja sám na klupi, sjedim i slušam: s neznanih strana
 Do mene dopire šumor kaskada daleke rijeke,
 Zamiruć u duši mojoj ko zvuci srebrene jeke –
 Ah, tako plače moja uvehla radost rana.

I sa njom zlaćane sanje, koje ko svehlo lišće
 Padoše s drhtavih grana stabla mogega žića,
 Sad moje bolno srce u grudima se stišće,

I kunuć vrijeme cvili poput ranjena ptića:
 O, zašto me ostavi mladosti, puna mirisa i boja
 I ti, Đulizaro, najljepša sanjo moja!?

Musa Ćazim Ćatić

Za čim pjesnik žali?

Odgovor:

Pravilo za bodovanje

Odgovor

Potpuno tačan
2 boda

Učenik se poziva na prolaznost vremena/prohujalom mladosti i izgubljenom ljubavi.

Primjer:

Pjesnik žali za prohujalom mladosti i izgubljenom ljubavi.

Djelimično tačno
1 bod

Učenik navodi jedan od dva motiva.

Tip zadatka: Zadatak otvorenog tipa (produženi odgovor)

12. Pretpostavimo da će u bliskoj budućnosti kao dio svakodnevnog života postojati uređaj koji upozorava sagovornike na izrečene laži. Osmisli neologizam kojim ćeš nazvati takav uređaj. Objasni etimologiju (porijeklo) te nove riječi.

Neologizam:

Objašnjenje etimologije (porijekla) neologizma:

Pravilo za bodovanje

Odgovor

Potpuno tačan
2 boda

Učenik navodi neologizam i objašnjenje koje se poziva na slaganje riječi i upućuje na namjenu uređaja.

Primjer:

Prihvata se svaki odgovor koji je logičan i upućuje na namjenu uređaja.

Primjer:

Neologizam: Lažimetar, lažimjer

Objašnjenje etimologije (porijekla) neologizma:

Lažimetar je neologizam koji je nastao slaganjem riječi laži i metar, te jasno upućuje na namjenu uređaja koji imenujemo.

Djelimično tačan
1 bod

Učenik navodi neologizam, bez objašnjenja ili je objašnjenje nije potpuno.

Oblast: A Čitanje Kognitivni nivo/domena: Pamćenje

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (povezivanje)

13. Poveži pojam s lijeve strane s odgovarajućim objašnjenjem. To ćeš uraditi tako da na liniji uz objašnjenje upišeš odgovarajuće slovo pojma.

Pojam	Objašnjenje
a) ljetopis	— Kraći prozni zapis s ličnim pogledima na život, moral, nauku ili umjetnost.
b) putopis	— Knjiga ili sveska u koju se bilježi ono što se svakoga dana radi.
c) dnevnik	— Književno djelo u kojem autor iznosi vlastito iskustvo s nekog putovanja.
d) esej	— Granična vrsta u kojoj se događaji opisuju od godine do godine.
	— Književno djelo namijenjeno za izvođenje na pozornici.

Pravilo za bodovanje

Odgovor

1 bod
sve tačno

- a) Granična vrsta u kojoj se događaji opisuju od godine do godine
b) Književno djelo u kojem autor iznosi vlastito iskustvo s nekog putovanja.
c) Knjiga ili sveska u koju se bilježi ono što se svakog dana radi.
d) Kraći prozni zapis s ličnim pogledima na život, moral, nauku ili umjetnost

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor)

15.

Pročitaj dati tekst.

Lejla je podijelila svoj selfi na društvenoj mreži.
Nepoznata osoba joj je poslala poruku sa komplimentom.
Ubrzo su počeli svakodnevno da razgovaraju.
Osoba je tražila Lejlino broj telefona i adresu.
Lejla se obratila razrednici i roditeljima.
Policija je otkrila da se radi o lažnom profilu odrasle osobe.

1. Šta bi se **najviše** promijenilo u značenju teksta ako bi Lejla najprije razgovarala s razrednicom i roditeljima, a tek zatim počela komunikaciju s nepoznatom osobom?

- a) Tekst bi izgubio svaki smisao jer bi događaji bili nelogični.
- b) Lejla bi pokazala odgovornost i potencijalna opasnost bi bila izbjegnuta.
- c) Poruka teksta bi bila da treba uvijek prihvatiti prijateljstva na mreži.
- d) Policija ne bi imala ulogu u priči, ne bi bilo potrebe da intervenira.

2. Koji redoslijed događaja bi **najviše** doprinio napetosti i osjećaju opasnosti u priči?

- a) Lejla se odmah obratila roditeljima – Policija je otkrila prevaranta – Sve je bilo pod kontrolom.
- b) Lejla i nepoznata osoba postaju prijatelji – Policija odmah reaguje – Lejla briše profil.
- c) Lejla nikome ništa ne govori – Policija slučajno otkrije opasnog korisnika.
- d) Lejla podijeli selfi – Nepoznata osoba je kontaktira – Traži lične podatke – Lejla se dvoumi – Obrati se roditeljima – Policija interveniše.

3. Koja tvrdnja **najbolje** objašnjava kako redoslijed događaja utiče na poruku priče?

- a) Redoslijed nema uticaj na poruku teksta.
- b) Ako se opasnost pojavi ranije, čitalac je manje zainteresovan.
- c) Promjenom redoslijeda mijenja se i pouka koju tekst prenosi.
- d) Redoslijed služi samo za hronološku tačnost, ali ne mijenja smisao.

Pravilo za bodovanje

Odgovor

- Potpuno tačan 1. b)
3 boda 2. d)
3. d)

(Svaki odgovor nosi 1 bod)

Oblast: A Čitanje Kognitivni nivo/domena: Razumijevanje

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (povezivanje)

16. Pažljivo pročitaj lirsku pjesmu.

Dragi dragu alkatmerom budi

Dragi dragu alkatmerom budi:
 – Ustaj, draga, draža od očiju!
 Noćas sam ti čudan san usnio:
 đe moj fesić mutna vodna nosi,
 u krilo mi biser se prosuo,
 na četvero moj sat salomio!

Draga dragom tiho progovara:
 – Što ti fesić mutna voda nosi,
 ti ćeš otić' na carevu vojsku!
 Što se biser u krilo sasuo,
 to su suze i moje i tvoje!
 Što ti pršte sahat na četvero,
 to će naša srca popucati,
 rastajuć' se jedno od drugoga!

Poveži simbole iz sna u datoj pjesmi s njihovim značenjem u kontekstu pjesme. Uz slovo simbola stavi broj kojim je obilježeno značenje.

Simbol iz pjesme**Značenje/Tumačenje**

a) Fesić koji nosi mutna voda	1) Rastanak i slomljena srca
b) Biser prosut u krilo	2) Bogatstvo koje se povećava
c) Sat salomljen na četvero	3) Odlazak u vojsku i neizvjesna sudbina
	4) Suze i bol zbog rastanka

Odgovor:

- a) _____
 b) _____
 c) _____

Pravilo za bodovanje**Odgovor**

- 1 bod a – 3
 b – 4
 c – 1

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (povezivanje)

- 17.** Poveži nazive stilskih figura s primjerima. Upiši odgovarajuće slovo na praznu liniju ispred primjera. Svakoј stilskoj figuri odgovara jedan primjer.

a) personifikacija	_____ „I nema sestre ni brata
b) epifora	I nema oca ni majke
c) aliteracija	I nema drage ni druga.“
d) anafora	_____ „I cvrči, cvrči cvrčak na čvoru crne smrče“
e) inverzija	_____ „Kad sunce umiva oči.“
	_____ „Stećak mramorni“

Pravilo za bodovanje

Odgovor

4 tačna odgovora
2 boda

- a) „Kad sunce umiva oči“
e) „Stećak mramorni“
c) „I cvrči, cvrči cvrčak na čvoru crne smrče“
d) „I nema sestre ni brata
I nema oca ni majke
I nema drage ni druga.“

Djelimično tačan
1 bod

3 i 2 tačna odgovora

Oblast: **A Čitanje** Kognitivni nivo/domena: **Razumijevanje**

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor)

18. Pažljivo pročitaj tekst.

„TikTok omogućava korisnicima da se povežu s ljudima širom svijeta, što može predstavljati značajan rizik, posebno za djecu i tinejdžere. Kao i na svim društvenim mrežama koje omogućuju slanje direktnih poruka ili komentara, postoji opasnost da djeca komuniciraju s nepoznatim osobama. Iako je opcija slanja direktnih poruka onemogućena za korisnike mlađe od 16 godina, stariji tinejdžeri koji imaju pristup ovim funkcijama mogu biti izloženi online vrbovanju. Djeca također mogu lažno unijeti datum rođenja prilikom kreiranja profila, čime zaobilaze starosna ograničenja aplikacije.

Online vrbovanje je proces u kojem počinitelji pristupaju djetetu, grade povjerenje, dijele tajne, daju komplimente i poklone, te ga izoliraju od obitelji i prijatelja. Proces vrbovanja može uključivati i slanje intimnih slika i videa, ucjene i prijetnje. TikTok je društvena mreža koja potiče korisnike da pokažu svoje vještine, što može privući online predatore koji koriste komplimente da se približe djeci, čineći ih da se osjećaju posebnima. Vrbovanje je često prvi korak s ciljem seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja.“

<https://csi.hr/2024/09/12/rizici-tiktok-aplikacije/>

Koristi tekst da odgovoriš.

1. Koja je glavna opasnost komunikacije s nepoznatim osobama na TikToku za djecu i tinejdžere?

- a) Gubitak interesa za školu
- b) Online vrbovanje i zlostavljanje
- c) Lošija kvaliteta snimljenih videa
- d) Nedostatak ili gubitak kreativnosti

2. Kako online predatori pokušavaju pridobiti povjerenje djece?

- a) Daju im urađene domaće zadaće
- b) Šalju novac njihovim roditeljima
- c) Dijele tajne, komplimente i poklone
- d) Blokiraju njihove i svoje profile

3. Poveži pojmove iz lijevog stupca s odgovarajućim objašnjenjem u desnom stupcu tako da povežeš pojam i objašnjenje koje mu odgovara. Jednom pojmu odgovara jedno objašnjenje. Uz broj objašnjenja napiši odgovarajuće slovo uz pojam.

POJAM

OBJAŠNJENJE

a) Online vrbovanje	1. Nije spomenuto kao opasnost u ovom tekstu
b) Lažno unošenje dobi	2. Zaobilaženje starosnog ograničenja aplikacije
c) Direktne poruke	3. Proces pridobivanja djetetovog povjerenja radi zlostavljanja
d) TikTok izazovi	4. Komunikacija koja može dovesti do kontakta s nepoznatima
e) Blokiranje	

Odgovor:

1. ____
2. ____
3. ____
4. ____

Pravilo za bodovanje

Odgovor

Potpuno tačan	1.b)
3 boda	2.c)
(tačan odgovor za svako pitanje nosi 1 bod)	3. 1. d
	2. b
	3. a
	4. c

Djelimično tačan
2 i 1 bod

U skladu sa opisom za potpuno tačan.

Oblast: B Pisanje Kognitivni nivo/domena: Pamćenje

Tip zadatka: Zadatak otvorenog tipa (dopunjavanje)

19. Pročitaj rečenice.

1. Vidjeli smo kako mačka skače na ogradu.
2. Ispred bake je bilo puno zemljanih lonaca.
3. Ljubav se rađa kad srce zatreperi.
4. Golupčić je ključao sitne sjemenke.

U svakoj rečenici se nalazi riječ u kojoj se desila neka glasovna promjena. Pronađi je i napiši glasovnu promjenu.

Riječ	Glasovna promjena
skače	
lonaca	
rađa	
golupčić	

Pravilo za bodovanje

Odgovor

Potpuno tačan
Sve tačno – 3 boda

riječ	glasovna promjena
skače	jotovanje
lonaca	nepostojano a
rađa	jotovanje
golupčić	jednačenje suglasnika po zvučnosti

Djelimično tačan
Tri tačna – 2 boda
Dva tačna – 1 bod
Manje od 2 – 0 bodova

Tip zadatka: Kombinovani - Zadatak otvorenog tipa (produženi odgovor), zadatak zatvorenog tipa (povezivanje)

20.

Pogledaj strip i pročitaj šta u njemu govore pojedini likovi

1. Imenuj likove i jednom rečenicom opiši njihove postupke

Lik	Postupak

2. Napiši dvije rečenice protiv nasilja koje se mogu postaviti na panou u školi.

Prva rečenica:

Druga rečenica:

Oblast: **B Pisanje** Kognitivni nivo/domena: **Razumijevanje**

3. U tekstu stripa je upotrijebljeno nekoliko zamjenica. Poveži ih sa padežnim oblikom u kojem su upotrijebljene. Uz odgovarajući padežni oblik napiši slovo uz zamjenicu.

a.	(s) tobom	_____ akuzativ
b.	(hvala) ti	_____ genitiv
c.	(uz) mene	_____ dativ
d.	(u) našoj	_____ instrumental
		_____ nominativ
		_____ lokativ

Pravilo za bodovanje**Odgovor**

Potpuno tačan
3 boda

1. Primjer mogućeg odgovora – imena mogu biti i druga onako kako učenik uradi sem Nikoline

Nikolina - Učenik se poziva na Nikolinine riječi kojim se zahvaljuje Azri na podršci-

Primjer:

Zahvaljuje se Azri na podršci.

Enes - Učenik se poziva na upozorenje Dini da prestane maltretirati Nikolinu.

Primjer:

Upozorava Dinu da prestane maltretirati Nikolinu.

Azra - Tješi Nikolinu i predlaže da sve kažu razrednici.

Dino - Vršilje nasilje (ili Dino se nasilno ponaša ili slično)

Nastavnik - Učenik se poziva na izjavu da u školi nema nasilja.

Zlatan - Učenik se poziva na činjenicu da su zajedno jači i nema mjesta nasilju.

Primjer:

Uzvikuje da su zajedno jači i da nasilje neće proći u njihovoj školi.

Djelimično tačan
2 boda - 4 ili 3 tačno
objašnjena postupka likova
1 bod - 2 tačna objašnjena
postupka likova
0 bodova - objašnjeni
postupci samo jednog lika

Potpuno tačan
1 bod

2. Primjer:

U našoj školi nećemo dozvoliti nasilje! Nasilje nikad nije rješenje!

Stop vršnjačkom nasilju! Nasilje nećemo dozvoliti u našoj školi.

Potpuno tačan
2 boda

- a - instrumental
- b - dativ
- c - akuzativ
- d - lokativ

Djelimično tačan
1 bod

3. (3 tačna)

Tip zadatka: Zadatak otvorenog tipa

- 21.** Pročitaj navedenu rečenicu.
Kad sunce veselo zasja na svodu, Alija bi, makar tog dana ne zaradio ništa, odlazio više šume nad Kovačima, na čistinu, legao bi na ledinu, a svoje lijepo lice okrenuo suncu, zaklopio oči i snatrio.

Označi i numeriši klauze u navedenoj rečenici.

Pravilo za bodovanje

Odgovor

1 bod

Kad sunce veselo zasja na svodu,¹ Alija bi,² makar tog dana ne zaradio ništa,³ odlazio više šume nad Kovačima, na čistinu,² legao bi na ledinu,⁴ a svoje lijepo lice okrenuo suncu,⁵ zaklopio oči i snatrio.⁶

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (alternativni izbor)

- 22.** U kojim rečenicama je prisutan dalji objekt?
Na označenu liniju upiši DA ako u rečenici ima dalji objekt ili NE ako u rečenici nema dalji objekt.

1. Brzo sam legao na travu. _____
2. Dogodila mi se nezgoda. _____
3. Brinem se za svoju majku. _____
4. Miris ruže širio se dvorištem. _____

Pravilo za bodovanje

Odgovor

1 bod

1. NE
2. DA
3. DA
4. NE

Oblast: **B Pisanje** Kognitivni nivo/domena: **Primjena**

Tip zadatka: Zadatak otvorenog tipa (produženi odgovor)

23. Pročitaj date tekstove**OPREZ! Koristite li TikTok svaki dan? Evo šta se može desiti!**

TikTok je zabavna i popularna aplikacija, ali svakodnevno korištenje može imati negativne posljedice, posebno za mlade. Dugotrajno gledanje videa smanjuje fizičku aktivnost, što povećava rizik od gojaznosti i srčanih bolesti. Također, može negativno utjecati na mentalno zdravlje – izazvati ovisnost, smanjiti produktivnost i samopouzdanje. Idealizirani sadržaji na TikToku često izazivaju zavist i nisko samopoštovanje. Osim toga, platforma može širiti dezinformacije, što šteti društvu u cjelini.

TikTok može imati ozbiljne negativne učinke, pa je važno koristiti ga umjereno i s kritičkim razmišljanjem.

STRUČNJACI TVRDE: TikTok vas može učiniti pametnijima i kreativnijima!

Unatoč kritikama, TikTok donosi i brojne koristi. Omogućava korisnicima da se kreativno izraze i uče nove vještine kroz izradu video sadržaja. Aplikacija nudi zabavu, pomaže u borbi protiv stresa i povezuje ljude širom svijeta, jačajući međuljudske odnose. Također je odličan alat za širenje edukativnog sadržaja i može biti koristan za marketing i pokretanje poslova.

TikTok ima mnogo pozitivnih aspekata – od kreativnosti i edukacije do poslovnih prilika – ako se koristi na pravilan način.

Na temelju tekstova, napiši **dvije** poruke upozorenja za vršnjake u vezi sa sigurnosti medijskih sadržaja.

Poruka 1.

Poruka 2.

Pravilo za bodovanje

Odgovor

1 bod

Učenik piše dvije poruke od sljedećih:

- **Pretjerano korištenje TikTok smanjuje fizičku aktivnost**, što može dovesti do gojaznosti i zdravstvenih problema. (može i nepotpuna rečenica npr. Smanjanje fizičke aktivnosti ili dovodi do gojaznosti)
- **TikTok može negativno uticati na mentalno zdravlje** – izazvati ovisnost, smanjiti samopouzdanje i produktivnost. (može i nepotpuna rečenica npr. Izaziva ovisnost ili smanjuje samopouzdanje i slično)
- **Idealizirani sadržaji mogu izazvati zavist i nisko samopoštovanje**, jer se često prikazuje lažna slika savršenog života. (može i nepotpuna rečenica npr. Izaziva lažnu sliku života)
- **Postoji rizik od širenja dezinformacija**, što može imati štetne posljedice po društvo. (može i nepotpuna rečenica npr. Štetne posljedice na društvo i slično)
- **Svakodnevna i dugotrajna upotreba medija bez kontrole nije sigurna** – potrebno je postaviti granice i pratiti svoje navike. (može i nepotpuna rečenica npr. Postaviti granice upotrebe i slično)
- **Ne vjerujte svemu što vidite na društvenim mrežama** – razvijajte sposobnost prepoznavanja manipulacije i lažnih vijesti. (može i nepotpuna rečenica npr. Ne treba svemu vjerovati na mrežama i slično)

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (alternativni izbor)

24.

Data je rečenica.

Djeca su uživala u razigravanju na školskom igralištu.

Koja riječ u navedenoj rečenici je nastala prefiksally sufiksally tvorbu?

Odgovor:

Pravilo za bodovanje

Odgovor

1 bod

razigravanju

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (alternativni izbor)

25.

Koja od sljedećih rečenica je višestrukosložena?

- a) Sa ushićenjem smo izašli vani jer je prestala dosadna jesenja kiša.
- b) Kad smo stigli u Narodno pozorište, predstava je već bila počela.
- c) Učitelj je rekao da ćemo imati test i da ga moramo ozbiljno shvatiti.
- d) Volim čitati zanimljive knjige, ali rado gledam uzbudljive filmove.

Pravilo za bodovanje

Odgovor

1 bod

c)

II razred SŠ

Bosanski jezik i književnost,
Hrvatski jezik i književnost,
Srpski jezik i književnost

Izvor ilustracija: Elements Envato

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor)

1.

Pročitaj pjesmu.

GAZEL O MOSTARU

Ko bi mog'o opjevati redom
Sve ljepote divnoga Mostara,
Zar se čudiš srce, što ga ljubim
Sa ljubavlju sinovskoga žara?

O, ne ima na ovome sv'jetu,
Ako nema sred bajnoga raja,
Bistre vode i svježega zraka,
Što čovjeka sa zdravljem opaja!

Ko ga gleda, život mu se mladi,
A duša mu u nasladi pliva.
Svaki kraj mu i svako mjestašce
Zadivljene oči podraživa.

S voćem, vodom i ostalim miljem
On je druga Sirija na sv'jetu,
E bi rek'o da je rajska bašča,
Ko ga vidi u majskome cv'jetu.

S dvije kule velika ćuprija
Pružila se preko rijeke čarne,
Te sa svojim velebnijim lukom
Pričinja se poput dûge šarne.

Cio svijet da obiđeš redom,
Ne bi naš'o onakova svijeta.
On je majdan darovitih ljudi,
Šeher Mostar ures je sv'jeta.

To je gnijezdo slavnije junaka
I na peru i na bojnom maču;
Ko odvazda i sada iz njega
S dana na dan velikani skaču.

Neka šute indijske papige –
Neka svoje ne kazuju glase,
O, Dervišu! Ti si danas slavuj,
Koji pjeva svog Mostara krase.

*Derviš-paša Bajezidagić
(preveo: Safvet-beg Bašagić)*

Koje vrijednosti Mostaraca ističe pjesnik?

- a) Mostarci su vrijedni ljudi, posebno se ističu u radu na majdanima (rudnicima).
- b) Mostarci su ljudi koji se ističu junaštvom u borbama jer mogu visoko skočiti što je bitno u boju.
- c) Mostarci su vrijedni i sposobni ljudi koji se ističu talentima i u nauci (peru) i u ratovima (bojnom maču).
- d) Mostarci su junaci, a svoje junaštvo dokazuju skakanjem sa Starog mosta u Mostaru.

Pravilo za bodovanje

Odgovor

1 bod c)

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor)

2.

Pročitaj pjesmu.

Čamdži Mujo i lijepa Uma

Vino piju age Sarajlije,
vino piju, Zasavicu biju,
ranjenici mladi podvikuju.
Svaki veli: "Jallah, moja majko!"
Čamdži Mujo: "Jallah, moja Umo!"
Čamdži Mujo družini govori:
"Ah, družino, moja braćo draga!
Kada meni suđen danak dođe,
suđen danak i umrlu sahat,
ufat'te mi konja lastavicu,
i na konju zelenu dolamu!
U dolami u džepu desnomo,
u njemu je prsten i jabuka,
u zadžepku mrko ogledalo,
podajte ga mojoj Umihani,
nek s' ogleda, a mene ne gleda,
nek s' udaje, a mene ne čeka,
a ja ću se junak oženiti,
crnom zemljom i zelenom travom.
Ako bude roda gospodskoga,
žaliće me tri godine dana.
Ako bude roda hojratskoga,
neće žaliti ni tri bijela dana."
To izusti, pa dušicu pusti,
i umrije, žalosna mu majka!
Ufatiše konja lastavicu
i na konju zelenu dolamu.
Kad su došli šehar Sarajevu,

uzimaju prsten i jabuku,
dadoše je dilber Umihani.
Desila se roda gospodskoga,
žalila ga tri godine dana:
za godinu lice ne umila,
a za drugu ne nasmijala se,
a za treću kosu ne oplela.
Kad nastala četvrta godina,
rusu kosu rukom odrezala,
pa je šalje daji na kapiju.
Dajo joj je kosu pozlatio,
dajinica biserom kitila,
pa je meće gradu na kapiju,
ko prohodi da joj kosu žali:
"Ova kosa u devletu rasla,
u golemu jadu odrezana:
**il' je majka ukopala sina,
il' sestrice brata jedinoga,
il' djevojka svoga suđenika?**
**Nit' je majka ukopala sina,
ni sestrice brata jedinoga,
već djevojka svoga suđenika,
što ga neće steći dovijeka."**
Govori joj ostarjela majka:
"Što ti žališ tuđina junaka?
Nije ti ga majčica rodila".
"Luda ti si, moja mila majko!
Da si mi ga i triput rodila,
ja ga ne bih ovliko žalila,
ko što žalim tuđina junaka,
ja ga neću steći dovijeka!"

Šta simboliše djevojčin čin rezanja kose?

- a) Djevojka je odrezala kosu jer je ljuta na majku što ne razumije njenu tugu i bol zbog izgubljene ljubavi.
- b) Djevojka je rezanjem kose željela da svojom kosom ukrasi gradsku kapiju jer je imala najljepšu kosu.
- c) Djevojka je rezanjem kose željela skrenuti pažnju javnosti na besmisao ratovanja jer u ratu ljudi ginu kao što je poginuo i njen Mujo.
- d) Djevojka je rezanjem kose zapečatila svoju sudbinu na način da je takvim činom poručila da će zauvijek biti u žalosti i da se ne želi udati za drugog momka.

Pravilo za bodovanje

Odgovor

1 bod d)

Tip zadatka: Zadatak otvorenog tipa (produženi odgovor)

3. Pročitaj tekstove.

Tekst I

Mogu se izdvojiti četiri osnovna stava koja karakteriziraju renesansnu* umjetnost i književnost i suštinski ih razlikuju od umjetnosti i književnosti u srednjem vijeku:

Senzualizam i hedonizam. Za razliku od srednjovjekovne okrenutosti problemima “onostranosti” i života duše u zagrobnom svijetu, renesansna umjetnost se okrenula ovozemaljskom životu, čovjeku kao jedinki i njegovom mjestu u prirodi, historiji, društvu, porodici. Ne stideći se više svoga tijela i ne skrivajući ga, renesansni čovjek je u umjetnost ponovo uveo tjelesnost, tjelesnu ljepotu i tjelesne porive. Otuda karakteristična senzualnost, putena čulnost, pa i erotičnost renesansne umjetnosti.

Individualizam. U renesansi je – prvi put u novoj eri – priznat značaj individue, tj. čovjeka pojedinca. Zato nije čudo što su junaci renesansnog epa, tragedije, pa čak i komedije po pravilu snažne individualnosti, koje se po silini svojih strasti, po snazi volje ili po posebnosti karaktera izdvajaju iz svoje sredine.

Ugledanje na prirodu. Slijedeći svoje antičke uzore, renesansni umjetnici su kao mjerilo svih stvari postavili prirodu i prirodne zakone. U stvari, to je značilo da se svijet u umjetničkom djelu mora upravljati prema odnosima i srazmjerama koje vladaju u prirodi. Ali to nije značilo da su renesansni umjetnici željeli samo precrtavati i kopirati stvarnost. Naprotiv, oni su htjeli da se u slikanju stvarnosti takmiče s prirodom i da tako stvaraju još ljepše i skladnije stvari i oblike nego što ih nalazimo u prirodi.

Artizam. Otuda i četvrta karakteristika renesansne umjetnosti: njen artizam, tj. težnja ka savršenim, lijepim i skladnim formama. I nije čudo što je u to vrijeme u teoriji umjetnosti ponovo na dnevni red stavljeno pitanje umjetničke vještine, tj. sposobnosti umjetnika da stvara na osnovu izvjesnih načela i pravila svoje umjetnosti. Tako je došlo i do obnove klasične poetike, kao onog načina mišljenja o poeziji po kojem pjesnik treba znati koji su nasavršeniji oblici epa, tragedije, komedije, itd. i da umije i sam da ih stvara.

**Renesansa je umjetnički, pa samim tim i književni, pokret koji je egzistirao od kraja XIV do sredine XVI stoljeća u Evropi.*

Čitanka za drugi razred gimnazije, Zdenko Lešić

Tekst II

Treći čin

Prvi prizor
(odlomak)

Ofelija: Gospodaru,

Kako je vaša mislost bila sve ovo vrijeme?

Hamlet: Ponizno zahvaljujem. Dobro, dobro, dobro.

Ofelija: Ja imam od vas nekih poklona

I dugo već ih želim, kraljeviću,

Povratiti vam. Uzmite ih, molim.

Hamlet: Ne, ja vam nisam nikad ništa dao.

Ofelija: Da jeste, vi to dobro znate, kneže

Moj poštovani, pa i s riječima

Miloduhim, što te su darove

Učinile još dragocjenijima.

Al sad ih natrag uzmite, gdje miris

Izgubiše – jer plemenitoj duši

I bogat poklon biva ubog, kada

Darovatelju srce otvrdne.

Evo kraljeviću.

(Iz njedara vadi dragulje i postavi ih preda nj na stol.)

Hamlet: (sjeti se spletke). Ha, ha! Jeste li kreposni?

Ofelija: Kraljeviću?

Hamlet: Jeste li lijepi?

Ofelija: Što misli vaše gospodstvo?

Hamlet: Mislim – ako ste kreposni i lijepi, da vaša krepost ne bi smjela dopustiti nikakvo druženje s vašom ljepotom.

Ofelija: Pa zar bi ljepota, kraljeviću, mogla imati bolje društvo od kreposti?

Hamlet: Dakako, jer će moć ljepote prije pretvoriti krepost u svodilju, nego što snaga kreposti može ljepotu učiniti sebi sličnom. To je nekada bio paradoks, ali vrijeme sad pokazuje da je to istina. - Ja sam vas nekada zbilja ljubio.

Ofelija: Zaista, kraljeviću, tako ste se vladali, da sam u to vjerovala.

Hamlet: Niste mi smjeli vjerovati, jer staro se naše deblo ne može tako nakalamiti vrlinom, da nam od njega ne bi ostao trag. Nisam vas ljubio.

Ofelija: To sam većma bila prevarena.

Hamlet (pokazuje klecalo): Idi u samostan! Zašto da rađaš grešnike? Ja sam sâm prilično pošten, ali bih ipak mogao sebe optužiti za koješta, te bi bilo bolje, da me mati nije rodila. Vrlo sam ohol, osvetljiv, častoljubiv, i više je grijeha spremno na moj mig, nego što imam misli da ih zamislim, mašte, da im dadem oblik, i vremena, da ih izvršim. Zašto da takvi ljudi, kakav sam ja, plaze između neba i zemlje? Svi smo mi prepredene hulje – ne vjeruj nijednomu od nas. Idi svojim putem u samostan.

Hamlet, Viljem Šekspir

Navedi **dvije** karakteristike renesanse u odlomku iz drame "Hamlet" Viljema Šekspira. Obrazloži svoj odgovor.

Karakteristike renesanse u drami "Hamlet" Viljema šekspira su:

1. _____

Obrazloženje:

2. _____

Obrazloženje:

Pravilo za bodovanje

Odgovor

4 tačna odgovora
2 boda

1. Senzualizam

Obrazloženje: Učenik se poziva na razgovor između Hamleta i Ofelije u kojem vidljiva doza senzualnosti.

2. Individualizam

Obrazloženje:

Učenik se poziva na dio odlomka u kojem Hamlet ističe svoju individualnost.

Primjer:

Obrazloženje za 1.

Iz razgovora između Hamleta i Ofelije vidljiva je doza senzualnosti i svjesnosti tjelesnih poriva, što je jedna od odlika renesanse.

Obrazloženje za 2.

U odlomku Hamlet opisuje sebe kao poštenog, oholog, osvetljivog ... (svaki sličan odgovor koji se oslanja na opis iz odlomka, gdje učenik ne mora navesti sve karakteristike, ali je vidljivo gdje prepoznaje individualizam).

Djelimično tačan
1 bod

Učenik samo navodi dvije karakteristike renesanse, bez obrazloženja ili obrazloženje nije relevantno.

Učenik navodi obje karakteristike renesanse, a samo jedno obrazloženje je relevantno.

Učenik navodi jednu karakteristiku renesanse i odgovarajuće obrazloženje.

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor)

4. Pročitaj pjesmu.

Među javom i med snom

Laza Kostić

Srce moje samohrano,
ko te dozva u moj dom?
Neumorna pletisanko,
što pletivo pleteš tanko
među javom i med snom.
Srce moje, srce ludo,
šta ti misliš s pletivom?
Ko pletilja ona stara,
dan što plete, noć opara,
među javom i med snom.
Srce moje, srce kivno,
ubio te živi grom!
Što se ne daš meni živu
razabrati u pletivu
među javom i med snom.

Šta u pjesmi predstavljaju srce i pletivo?

- a) U pjesmi srce predstavlja djevojku u koju je lirski subjekt zaljubljen, a pletivo je posebno lirskom subjektu lijepo jer je u njega djevojka uplela njihovu ljubavnu priču.
- b) U pjesmi srce predstavlja softver bića lirskog subjekta jer je on vanzemaljac, a pletivo je predstavlja tajni kod za otključavanje tajni Svemira.
- c) U pjesmi srce predstavlja centar pjesnikovih osjećanja i inspiracije, a pletivo su stihovi koji nastaju u trenutku stvaralačkog zanosa koji se, kako pjesnik kaže, nalazi negdje između jave i sna.
- d) U pjesmi srce predstavlja samohranu majku lirskog subjekta, koja je plela i to pletivo prodavala da bi izdržavala svoju porodicu.

Pravilo za bodovanje

Odgovor

1 bod c)

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor)

5. Pročitaj odlomak.

Patnje mladog Werthera
(odlomci iz romana)

13. srpnja

Ne, ja ne obmanjujem sebe! Čitam u njenim crnim očima istinsko saučešće sa mnom i s mojom sudbinom. Štoviše, osjećam, i u tom smijem povjerovati svom srcu, da me Lotta – ah, zar smijem, zar mogu u tim riječima izgovoriti nebo? – da me Lota ljubi!

Ljubi me! – I koliko vrijedim samom sebi, kako (tebi to smijem reći, jer ti imaš smisla za takvo što), kako li obožavam samoga sebe otkad me ona ljubi! (...)

(...)

21. kolovoza

Uzalud pružam ruke prema njoj, jutrom, kad se rasanim od teških sanja; uzalud je noću tražim u svojoj postelji, kad me prevari sretan, bezazlen san, kao da sjedim kraj nje na livadi i držim njenu ruku i pokrivam je s tisuću cjelova. Ah, kad zatim još u bunovnosti sna tapam za njom, pa se time sasvim razbudim – potok suza navali iz mog stešnjenog srca i ja plačem bez utjehe u mračnu budućnost.

(...)

6. prosinca

Kako me progoni taj lik! U snu i na javi ispunjava svu moju dušu! Ovdje... kad sklopim oči, ovdje u mom čelu, gdje se sjedinjuje unutrašnja moć vida, tu stoje njene crne oči. Ovdje! – ja ti to ne mogu iskazati. Ako zatvorim oči, one su tu; kao more, kao ponor miruju preda mnom... u meni, ispunjavaju očute moga čela.

Što ti je čovjek, taj slavljeni polubog! Ta zar mu ne ponestane baš onda snage kad ju najviše treba? Kad se u sreći uzanese ili u patnji potone na dno, zar se neće i u jednom i u drugom baš onda zaustaviti i vratiti u svjesno stanje hladne tuposti kad najviše želi nestati u punini beskraja.

Johann Wolfgang Goethe

Kognitivni nivo/domena: Razumijevanje

Šta uzrokuje Wertherov hipersenzibilizam?

- a) Wertherov hipersenzibilizam proističe iz činjenice da je zaljubljen u Lottu koja stalno s njim koketira i drži ga u neizvjesnosti šaljući mu oprečne signale.
- b) Wertherov hipersenzibilizam sadržan je u njegovom karakteru i on u svojoj zaljubljenosti idealizuje Lottu i ta ljubav postaje njegova opsesija koja prelazi su samodestrukciju što će rezultirati tragičnim ishodom za Werthera.
- c) Wertherov hipersenzibilizam je posljedica trauma iz djetinjstva jer su njegovi roditelji uvijek poklanjali više pažnje njegovoj braći i sestrama, te se on naučio nositi s time gradeći vlastitu percepciju svijeta oko sebe, a taj svijet se temelji na ljubavi prema Lotti.
- d) Werther je još od ranog djetinjstva imao sve što je želio u životu, tako da njegova ljubav prema Lotti je još jedna želja koju je morao ispuniti i ta želja za posjedovanjem je razvila hipersenzibilizam u njegovoj ličnosti.

Pravilo za bodovanje

Odgovor

1 bod

b)

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor)

6. Pročitaj pjesmu.

I

Blažen bio dan, mjesec i doba,
Godina i mjesto i predjel i vrijeme,
Kad su moje usne zadrhtale nijeme,
A njene me oči svezale ko roba.

I blažena nek' je moja prva patnja,
S kojom me bješe ljubav izmučila,
I luk i strijela što me oborila,
I rane što srcu mom postaše pratnja.

I blaženi nek' su krici žudnje velje,
S kojima sam zvao ime čisto,
Te obilne suze, uzdasi i želje,

Ko i bijeli papir na kojemu sada
stičem sebi slavu: i mis'o mi, isto,
što je samo njena, što njoj samo spada.

(Iz Kanconijera, Francesco Petrarca)

Šta za lirskog subjekta u pjesmi predstavlja ljubav?

- a) Ljubav je izvor patnje i unutrašnje borbe koju želi zaboraviti.
- b) Ljubav je prolazna emocija koja nema trajnu vrijednost.
- c) Lirski subjekt blagosilja ljubav i ljubavnu bol jer ta bol njega oplemenjuje i inspiriše.
- d) Ljubav je racionalna odluka koja se temelji na međusobnom poštovanju.

Pravilo za bodovanje

Odgovor

1 bod c)

Kognitivni nivo/domena: Pamćenje

Tip zadatka: Zadatak otvorenog tipa (kratki odgovor)

7. Pročitaj pjesmu.

„Uzdisaji su, suze odgajile
ove nježne cvjetove s moga Parnasa:
suze iz vrele ljubavi prema Tebi
i iz domovinske ljubavi su lile.

Bolna pomisao da Slovenac mile
ne voli majke koja se u nj uzda,
i da ti ne možeš zavoljeti mene,
gorčinom su mi napunile srce.

Iz želja mojih i vreloga čeznuća
da se s Tvojim moje ime slavi
ponikle su ove rodne pjesme mile.

Želja da Sloveniju probudim cijelu,
da nam se povrate časovi sreće,
dale su snagu rastu im neveselu.“

France Prešern

S obzirom na broj strofa i raspored stihova u njima, kako se zove pjesnička forma u kojoj je napisana navedena pjesma?

Odgovor:

Pravilo za bodovanje

Odgovor

1 bod sonet

Tip zadatka: Kombinovani - zadatak otvorenog tipa (kratki odgovor) i zadatak otvorenog tipa (dopunjavanje)

8. Pročitaj tekst.

„Ovdje ću navesti i zabilježiti datume nekih događaja koji se zbiše u Sarajevu gradu i bosanskom ajaletu, jer kao što se kaže: Što je zapisano ostaje, a što se pamti iščezne!

- U već poznatom događaju pobijeni su: Pašo Morić (Morozade), Sari-Murat i Halilbašić (Halilbasaoglu).
- Vojna na Crnu goru.
- U Arabiji su opljačkane hadžije.
- Hafiz Tokatlja, vaiz, redovno je sedam-osam godina, kazivao Bejdaviju koji završi ove godine.
- U Sarajevu među djecom zavlada u jačoj mjeri bolest ospica.
- U mjesecu zilhidže (17.VIII - 14. IX 1757) bila je kušanma berbera. Ovdje bilježim imena nekih mojih umrlih prijatelja iz Sarajeva, koje sam dobro poznao a koji preseliše na drugi svijet. Njihova imena bilježim bez kronološkog reda, onako kako mi koji na um padne. Činim to da se njima preda rahmet i da meni uz zahvalnost Allahu bude podaren dug i blagoslovljen život.“

*Mula Mustafa Bašeskija
(S turskog na bosanski jezik preveo Mehmed Mujezinović)*

1. Dopuni rečenicu.

Spis pretežno historijskog karaktera, u kojem se događaji iznose jedan za drugim, hronološkim redom, naziva se

2. Navedi rečenicu u kojem autor ističe trajnost zapisanog.

Pravilo za bodovanje

Odgovor

Potpuno tačan
1 bod

1. ljetopis
2. Što je zapisano ostaje, a što se pamti iščezne!

Tip zadatka: Zadatak otvorenog tipa (produženi odgovor)

9.

Pročitaj novinski članak.

“Proteklih dana počele su se širiti informacije i sumnje u kvalitet vode u sistemu vodosnabdijevanja kojim upravlja KJKP “Vodovod i kanalizacija”. Nakon brojnih ovakvih i sličnih informacija koje su se, u najvećoj mjeri, širile društvenim mrežama sada su se oglasili iz ovog sarajevskog preduzeća demantujući navode. “Laboratorija za kontrolu kvaliteta vode pri KJKP ViK analizira oko 30 uzoraka vode dnevno na fizičko-hemijske i mikrobiološke parametre kvaliteta vode. Laboratorija je opremljena sofisticiranim analitičkim instrumentima tako da se u skladu sa Pravilnikom o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće periodično vrše i analize na specifične parametre kao što su metali, pesticidi, mineralna ulja, policiklični aromatski ugljovodonici, nusprodukti dezinfekcije, anionski deterdženti, cijanidi i floridi”, istakli su. Pojasnili su i to da se uzorci uzimaju na cijelom gradskom području tako da pokrivaju sve pravce vodosnabdijevanja sa svih izvorišta koja su u funkciji vodosnabdijevanja Sarajeva. “Osim Laboratorije za kontrolu kvalitete vode koja se nalazi pri KJKP ‘Vodovod i kanalizacija’ d.o.o. Sarajevo kontrolu vode iz sistema javnog vodosnabdijevanja u nadležnosti KJKP ‘Vodovod i kanalizacija’ vrše i laboratorije Euroinspekt d. o. o. Sarajevo, Institut za vode d. o. o. Bijeljina i Centar za zaštitu od zračenja pri Zavodu za javno zdravstvo FBiH”, dodali su iz ViK-a. Zatim su poručili sljedeće: “Rezultati svih analiza potvrđuju da je kvalitet vode u sistemu javnog vodosnabdijevanja u nadležnosti KJKP ‘Vodovod i kanalizacija’ u okviru normi propisanih Pravilnikom o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće.”

(Tekst preuzet 14. 6. 2025. godine sa stranice: <https://n1info.ba/vijesti/nakon-brojnih-navoda-oglasili-se-iz-vik-a-voda-za-pice-u-sarajevu-je-ispravna-dnevno-se-kontrolise-30-uzoraka/>)

Na porodičnom si ručku i neko u društvu izrazi sumnju u kvalitet vode u Sarajevu. Ti si pročitao/la ovaj članak. Objasniti zašto ne treba biti zabrinut. Koristi dva argumenta iz teksta za objašnjenje svojim riječima.

Odgovor:

Pravilo za bodovanje

Odgovor

Potpuno tačan

2 boda (navedena
dva argumenta punim
rečenicama)

Učenik se poziva na dva argumenta od navedenih:

- Analiza oko 30 uzoraka dnevno (ili slično)
- Sofisticirana opremljenost laboratorije
- Analize na specifične parametre
- Poštovanje Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti vode
- Uzorci se uzimaju na cijelom gradskom području
- Kontrolu vode obavljaju i druge službe (ili slično)

Primjeri:

Ne treba stvarati paniku jer se svakodnevno prikuplja oko 30 uzoraka vode s različitih mjesta u gradu i svi se detaljno analiziraju.

Ispitivanje rade i druge nezavisne laboratorije, što pokazuje da je voda sigurna i u skladu sa zdravstvenim standardima.

Djelimično tačan
1 bod

Učenik navodi jedan argument potpunom rečenicom.
Navedena dva argumenta taksativno, bez punih potpunih rečenica.

Tip zadatka: Kombinovani - zadatak otvorenog tipa (kratki odgovor)
i zadatak otvorenog tipa (dopunjavanje)

10. Pročitaj tekst.

NEVJEROVATNO! Sarajevski tinejdžer otkrio kako je zaradio 5 000 KM mjesečno – iz svoje sobe!

Sarajevski srednjoškolac Adi A. (17) tvrdi da je uz pomoć nove platforme za brzo bogaćenje uspio zaraditi više hiljada maraka bez ikakvog prethodnog znanja! Sve što je uradio jeste da je kliknuo na link i registrirao se, a već naredne sedmice zaradio je ogromnu svotu novca.

“Nisam mogao vjerovati. Samo sam slijedio jednostavne upute i novac je počeo dolaziti”, kaže ovaj sarajevski srednjoškolac.

Platforma koristi najnoviju umjetnu inteligenciju koja umjesto vas trguje kriptovalutama. Vi samo sjedite i gledate kako se stanje na računu povećava!

REGISTRUJTE SE ODMAH! Dostupno još samo danas!

Ne propustite priliku svog života!

REGISTRUJTE SE ODMAH! Dostupno još samo danas! Ne propustite priliku svog života!

1. U tekstu piše da je tinejdžer „zaradio ogromnu svotu novca bez ikakvog prethodnog znanja“. Koji zaključak možeš izvući iz ove tvrdnje i kako bi provjerio/la da li je ta informacija pouzdana?

Odgovor:

2. Navedi primjer iz teksta kojim autor pokušava uvjeriti čitaoca u istinitost priče o brzoj i lakoj zaradi. Objasni kako taj primjer može utjecati na čitaoca.

Odgovor:

Pravilo za bodovanje

Odgovor

Potpuno tačan
4 boda
(1. 2 boda,
2. 2 boda)

1. Učenik se poziva na nerealnost zarade na opisani način, a za provjeru informacije se poziva na provjeru pouzdanosti informacije.
2. Učenik navodi rečenicu: zaradio 5 000 KM mjesečno“ ili navodi ime i godine „sarajevski srednjoškolac Adi A. (17)“ ili se samo poziva na to da je dato ime i godine srednjoškola. Za objašnjenje učenik se poziva na to da autor navodi informacije koje djeluju uvjerljivo.

Primjer:

1. Tvrdnja izgleda nevjerovatno jer nije realno zaraditi toliko novca bez znanja. Provjerio/la bih platformu na internetu, pročitao/la komentare korisnika i tražio/la informacije na pouzdanim stranicama.
2. Autor koristi konkretne podatke – „zaradio 5 000 KM mjesečno“ ili navodi ime i godine „sarajevski srednjoškolac Adi A. (17)“.

Taj detalj djeluje uvjerljivo jer stvara dojam autentičnosti i bliskosti s čitaocem. Čitaoci njegovih godina mogu povjerovati jer se mogu poistovjetiti s osobom iz teksta.

Djelimično tačan
3 boda

Potpuno tačno pod 1., a pod 2. učenik navodi primjer bez objašnjenja ili objašnjenje nije relevantno.

1. Učenik se poziva na nerealnost zarade na opisani način, ali nedostaje konkretan način provjere. Ili Obrazloženje provjere je navedeno ali nedostaje zaključak iz tvrdnje.
2. Učenik navodi primjer bez objašnjenja ili objašnjenje nije relevantno.

Učenik se poziva na nerealnost zarade na opisani način, ali nedostaje konkretan način provjere ili obrazloženje provjere je navedeno ali nedostaje zaključak iz tvrdnje 1.

Odgovor pod 2. nedostaje ili nije tačan.

2 boda

Primjer za 2 boda:

1. Zvuči nevjerovatno. Pogledao/Pogledala bih na internetu da vidim o čemu se radi. (Dakle, ovdje nedostaje konkretan način provjere i jasno objašnjenje zašto je tvrdnja sumnjiva.)
2. Učenik navodi samo jedan od ponuđenih primjera.

Ili

Autor piše da je zaradio puno novca i da je iz Sarajeva. To može djelovati uvjerljivo. (Nedostaje konkretan citat i objašnjenje utjecaja na čitaoca.)

1 bod

Primjer za 1 bod:

Zvuči nevjerovatno.

Tip zadatka: Zadatak otvorenog tipa (produženi odgovor)**11.** Pročitaj tekst.

Održivi gradovi budućnosti

„Širom svijeta postoje takozvani „zeleni“ gradovi. Iako ne postoji univerzalno prihvaćena definicija onoga što grad čini zelenim, većina sistema rangiranja uključuje uticaj na životnu sredinu po osobi, proizvodnju obnovljive energije, procenat ljudi koji koriste javni prevoz, zelene površine i programi reciklaže. Gradovima je potrebno održivo upravljanje što podrazumijeva proces upravljanja gradskim sistemima na takav način da se može održati i poboljšati kvalitet života sadašnjih i budućih urbanih stanovnika. Održivo upravljanje gradovima je holistički koncept koji uključuje sve činjenice urbanog okruženja, uključujući društvene kao što su kvalitet stanovanja i stope kriminala, ekonomske kao što su prihodi i zaposlenost i ekološke aspekte poput zraka, vode, zemljišta i resursa. Održivo upravljanje gradom je veoma slično konceptu zelenih ili ekogradova. Sarajevo je od novembra 2018. godine, uz Banjaluku, Zenicu, Mostar i Brčko distrikt, pridruženo programu EBRD Evropske banke za obnovu i razvoj, Zeleni gradovi, a jedan od najvažnijih projekata jeste modernizacija gradskog saobraćaja.

Šire urbano područje Sarajeva i okoline (Sarajevo-Centar, Novi Grad, Novo Sarajevo, Stari Grad te općine Hadžići, Ilidža, Ilijaš, Trnovo, Vogošća, zatim dijelove u RS-u Istočno Sarajevo, Istočna Ilidža, Istočno Novo Sarajevo, Istočni Stari Grad, RS Pale, Sokolac, Istočno Trnovo) jedno je od najzagađenijih na planeti više od desetak dana u bilo kojem zimskom periodu, s mjerama iznad $400 \mu\text{g}/\text{m}^3$ čestica, ili skoro 10 puta više od preporučene granice Svjetske zdravstvene organizacije. Ekonomija je u potpunosti zasnovana na sagorijevanju fosilnih goriva – uglja, nafte, dizela, gasa itd. – i uprkos postepenim pokušajima da se uhvati u koštac s ovim izazovom, njegova potrošnja fosilnih goriva i emisije stakleničkih plinova (GHG) i stoga zagađenje stalno rastu na 2,7% godišnje tokom najmanje jedne decenije. U istom periodu potrošnja dizela u sektoru transporta porasla je za 400%. U svim slučajevima podaci – koji pokazuju direktnu i sveobuhvatnu prijetnju po život stanovnika, kao i štetu turističkoj ponudi – također predstavljaju izazov klimatskih promjena s obzirom da se procjenjuje da svaki građanin Sarajeva proizvodi oko 5,5 tona CO₂ godišnje, uglavnom iz grijanja i transporta.

Sarajevo se nalazi u dolini na oko 500 m nadmorske visine, uglavnom okruženo planinama, te zbog svog geografskog položaja ima izražene zimske temperaturne inverzije koje hvataju sve zagađivače/emisije stakleničkih plinova i drže ih blizu površine, stvarajući ogromnu opasnost po zdravlje. Tu u prosjeku dnevno uđe 50.000 automobila.“

(Tekst preuzet 24.7.2025. godine sa stranice:
<https://europehouse.ba/en/ekopedia-63/>)

U tekstu se spominje da je Sarajevo među najzagađenijim gradovima u zimskom periodu. Po tvom mišljenju, šta je važnije za rješavanje tog problema: promjena navika stanovnika ili sistemske mjere vlasti? Svoj odgovor potkrijepi činjenicama iz teksta.

Odgovor:

Pravilo za bodovanje

Odgovor

Potpuno tačan
2 boda

Učenik se opredjeljuje za sistemske mjere vlasti, navodeći citate ili činjenice iz teksta a odnose se na promjene u sistemu grijanja i transport i ekonomije zasnovane na fosilnim gorivima.

Primjer:

Sistemske mjere vlasti su važnije jer se navedeni problem ne može riješiti samo individualnim ponašanjem. U tekstu piše: „Ekonomija je u potpunosti zasnovana na sagorijevanju fosilnih goriva“, što pokazuje da je problem duboko ukorijenjen u načinu na koji grad funkcioniše. Zato vlast treba uvesti mjere kao što su subvencije za obnovljive izvore energije i ograničenja saobraćaja, jer pojedinci sami ne mogu promijeniti sistem.

Djelimično tačan
1 bod

Učenik nije jasno naveo opredjeljenje i prepoznao važnost sistemskog rješenja problema.

Primjer:

Stanovnici bi trebali više koristiti javni prijevoz i manje automobila. U tekstu piše da ima puno automobila.

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor)

12. Pročitaj pjesmu.

Pjesma peru

O pero, iako si nemoćno i naoko nijemo, bez jezika,
kad pređeš u ruke pjesniku, on od tebe načini slavu;
Istog časa počneš izvijati pjesme,
u svakom napjevu otkrivaš hiljade tajni.
Hodi sada, otpočni pjesmu i složi glas
sa slavujem moje naravi!

Muhamed Nerkesi Sarajlija

1. Pjesnik pero poredi sa slavujem. Koja se poruka krije iza tog poređenja?

- a) Pero pjeva ljepše od slavuja kada ga koristi pjesnik, jer tada postaje živo i razigrano.
- b) Pero je sredstvo koje, bez vlastitog glasa, postaje pjesma u rukama pjesnika.
- c) Slavuj i pero su simboli prirode i ljepote, pa ih pjesnik ujedinjuje u harmoniji stiha.
- d) Pjesnik vjeruje da samo pero može zamijeniti prirodni zvuk slavuja kada piše o ljubavi.

2. Na koji način pjesnik prikazuje odnos između pera i pjesnika?

- a) Pjesnik prikazuje pero kao starog prijatelja koji ga nikad ne napušta i zna njegove misli.
- b) Pjesnik vidi pero kao protivnika koji ponekad odbija izraziti prave emocije na papiru.
- c) Pero je alat kojim pjesnik bilježi događaje, ali bez duboke emocionalne povezanosti.
- d) Pero je predstavljeno kao nijemi pomoćnik koji oživi kada ga dotakne pjesnikova ruka.

3. Kako se može protumačiti metafora da je pero „nemoćno i naoko nijemo, bez jezika“?

- a) Pero je predmet bez vrijednosti jer nema vlastito mišljenje ni sposobnost govora.
- b) Pero je simbol tišine i jednostavnosti, ali njegova snaga leži u skromnosti.
- c) Pero samo po sebi ne može izraziti ništa dok ga duh umjetnika ne oživi riječima.
- d) Pero je slika čovjeka koji šuti, ali skriva ogromnu unutrašnju snagu pisanja.

Pravilo za bodovanje

Odgovor

Potpuno tačan 3 boda
(svaki tačan odgovor
nosi 1 bod)

1. b)
2. d)
3. c)

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor)

13. Pročitaj sljedeći odlomak.

Lažna znanost

Kad nas tako obrazuju, nije nikakvo čudo ako ni učenici ni učitelji ne postaju na taj način sposobniji, mada su svaki dan učeniji. I zaista, briga i trošak naših roditelja idu samo za tim da nam snabdiju glavu znanošću, za rasuđivanje i krepost se tu i ne pita. Zaviknite pred našim ljudima o nekom prolazniku: "O, učena li čovjeka", a o drugom: "O, dobra li čovjeka!", vidjet ćete da bi neko treći povikao: "O, glupih li glava!" Mi se često propitujemo: "Umije li grčki i latinski?" "Piše li u stihu ili u prozi?" – ali da li je postao bolji i razboritiji, a to je ono glavno, o tome nitko ne tare glavu. Treba se propitivati tko je bolje učen, a ne tko je više učen.

Sav naš rad teži k tomu da napunimo pamćenje, a razbor i savjest ostavljamo prazne. Baš isto tako kao što ptice idu u potragu za zrnjem i ne okusivši ga nose ga u kljunu da bi njima napitale svoje mlade, tako i naši nazovi učenjaci ključaju znanost po svojim knjigama i nose je samo na usnama, da bi je što prije istresli i na zrak izložili. No što je najgore, ni njihovi đaci ni omladina njome se ne hrane i ne krijepe, već ona ide od ruke do ruke, s jedinom svrhom da se njome kočopere i hvastaju kao s nevaljalim novcem, koji nije za drugu upotrebu i korist nego da njime računamo i brojimo.

Mi znamo reći: "Ovako veli Ciceron; evo običaja Platonova; to su ti riječi Aristotelove." Ali mi sami, što mi kažemo? Što mi mislimo? Jer onoliko bi i papiga mogla reći. To me podsjeća na onoga bogatog Rimljanina koji je nastojao da uz teške novce prikupi ljude vješte u svim znanostima; on ih je uvijek držao oko sebe, kako bi ga, kad mu se među prijateljima ukaže prilika da što reče, zamijenili i bili spremni da mu pomognu, jedan govorom, drugi kakvim Homerovim stihom, već prema vlastitoj sposobnosti. Tako je on mislio da je to znanje njegovo kad je u glavi njegove čeljadi! A isto je tako i s onima kojima znanje leži u njihovim sjajnim knjižnicama!

Mi uzimamo u pohranu misli i znanje drugih i to je sve.
Ali te misli i to znanje valja usvojiti.

Zaista smo nalik na one kojima kad ustreba ognja pođu da ga traže u susjeda i kad tamo nađu lijepu i rasplamsalu vatru sjednu pa se pri njoj griju i ne misle da im je valja kući nositi. Koja nam korist od toga da nam je želudac pun hrane, ako je ne prokuhamo, ako se u nama ne razmijeni, ako nas ne ojača i ne okrijepi? Pa ako i možemo biti učeni tuđom učenošću, mudri možemo biti samo svojom vlastitom mudrošću.

Ako nam duh znanošću ne kreće boljim putem, ako naš sud tim ne biva zdravijim, svejedno bi mi bilo da moj učenik provodi vrijeme u loptanju; barem bi mu se tijelo ojačalo. Samo ga pogledajte kad poslije provedenih petnaest, šesnaest godina dođe iz takve škole: nema ničega što bi bilo teže korisno upotrijebiti negoli je on! Jedino što možete o njemu jasno zaključiti je to da su ga njegova latinština i njegovo poznavanje grčkog učinili glupljim i uobraženijim nego li je bio kad je od kuće odlazio. Iz škole se morao vratiti s duhom punijim, a on je došao s nadutim: mjesto da ga učini jedrim, on ga je napuhao.

“Eseji”, Mišel de Montenj
(Sa starofrancuskog preveo Vojmir Vinja)

1. Koja je osnovna pouka koju nam autor šalje u ovom eseju?
 - a) Obrazovanje je važno samo ako vodi do vidljivog uspjeha.
 - b) Znanje jezika i književnosti dovoljno je za uspješan život.
 - c) Vrijednost obrazovanja mjeri se količinom pročitanih knjiga.
 - d) Obrazovanje bez razumijevanja nema stvarnu vrijednost.
2. Kako autor vidi odnos između znanja i ličnog razmišljanja?
 - a) Znanje je korisno ako učenik sam zaključuje.
 - b) Tuđe znanje treba prihvatiti bez razmišljanja.
 - c) Tuđe znanje važnije je od ličnog iskustva.
 - d) Razmišljanje smeta brzom učenju činjenica.
3. Šta Montenj simbolično poručuje primjerom ljudi koji se griju kod tuđeg ognja?
 - a) Ljudi često znanje dijele bez stvarne koristi.
 - b) Ljudi zavide drugima s više znanja i vještina.
 - c) Ljudi ne usvajaju znanje, već ostaju površni.
 - d) Ljudi izbjegavaju učenike koji znaju previše.

4. Kako treba tumačiti rečenicu o učeniku koji se iz škole vraća „nadut“ umjesto „jedar“?

- a) Učenik je fizički snažniji, ali mentalno umoran i iscrpljen.
- b) Učenik se ponaša umišljeno jer je stekao mnogo znanja.
- c) Učenik je naučio razmišljati dublje i govoriti smirenije.
- d) Učenik se više interesuje za sport nego za obrazovanje.

5. Šta Montenj smatra stvarnom svrhom obrazovanja?

- a) Da zna što više o piscima i starim civilizacijama.
- b) Da učenik razvije razum i bude čestit čovjek.
- c) Da citira autore i pokaže znanje na ispitu.
- d) Da koristi izraze iz grčkog i latinskog jezika.

Pravilo za bodovanje

Odgovor

Potpuno tačan 5 bodova
(svaki tačan odgovor
nosi 1 bod)

- 1. d)
- 2. a)
- 3. c)
- 4. a)
- 5. b)

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor)

14.

Pročitaj sljedeći odlomak.

“Prije nego se pokupim i zauvijek napustim drevnu zemlju Avganistan i krenem u Persiju, hoću da odem u Gazni. Možda, uvaženi čitaocu, nikada nisi ni čuo da u svijetu postoji grad koji se zove Gazni. Ipak, grad postoji i nekada je bio najmoćniji, najprosvjećeniji i najsajniji grad čitave Azije. Ne znam više pouzdano na koju stranu se ide, ali sigurno put ne vodi ni na sjever, ni na istok. Gazni leži negdje na preostale dvije strane svijeta. Kada sam krenuo, grijala je sjajna mjesečina, a drum je bio ravan, carski. Gradove kojima je preostala jedino prošlost, treba pohoditi samo po mjesečini. Ako mjeseca nema, valja ga sačekati. Sunce samo remeti, smeta i uliva jalove nade i iluzije u stvari koje su davno nestale sa ovoga svijeta. Na takvim mjestima mjesečina je kao kakvo veliko, hladno poštansko znamenje nad stvarima koje su već davno zapečaćene.”

Zuko Džumhur

Životna situacija:

U školi se realizira projekt o prošlosti. Tvoj zadatak je da doprineseš istraživanju o zaboravljenim gradovima i njihovom značaju danas.

Na koji način ovaj tekst može doprinijeti tvom istraživanju zaboravljenih gradova?

- a) Tekst pruža precizne geografske podatke koji pomažu u lociranju Gaznija.
- b) Tekst pokazuje kako je nostalgija često zasnovana na nerealnim očekivanjima.
- c) Tekst ističe simboliku prošlosti i njen utjecaj na savremeno razumijevanje historije.
- d) Tekst savjetuje kako pristupiti putovanju kroz zaboravljene krajeve tokom noći.

Pravilo za bodovanje

Odgovor

1 bod c)

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor)

15. Pročitaj donji tekst.

Jesu li društvene mreže loše za mentalno zdravlje adolescenata?

Društvene mreže dizajnirane su tako da potiču prekomjernu upotrebu

Nije tajna da su platforme društvenih medija namjerno osmišljene kako bi zadržale pažnju korisnika što je dulje moguće koristeći čovjekovu psihi, ranjivost, potrebu za dobivanjem potvrde od okoline kao i strah od odbijanja. Prekomjerno scrollanje po društvenim mrežama može dovesti do razvijanja osjećaja zavisti, osjećaja da nismo dovoljno dobri te manjeg zadovoljstva vlastitim životom. Neka istraživanja dovela su u vezu prekomjerno scrollanje po društvenim mrežama sa simptomima poremećaja hiperaktivnosti i manjka pažnje, depresije, tjeskobe i nedostatka sna. Donositelji odluka u mnogim zemljama, sociolozi i psiholozi također su izrazili zabrinutost da djeca i mladi danas provode previše vremena u interakciji sa svojim telefonima i propuštaju druga važna društvena iskustva, te ne razvijaju socijalne vještine.

(Tekst preuzet 12. 5. 2025. godine sa stranice:
<https://www.unicef.org/croatia/price/jesu-li-drustvene-mreze-lose-za-mentalno-zdravlje-adolescenata>)

Zamisli da si dobio/dobila zadatak da u školi održiš izlaganje o utjecaju društvenih mreža na mentalno zdravlje učenika. Koju od sljedećih informacija iz teksta ne bi mogao/mogla upotrijebiti kao vjerodostojan podatak u svojoj prezentaciji?

- a) Djeca i mladi zbog stalnog korištenja telefona manje razvijaju važne socijalne vještine.
- b) Društvene mreže smatraju se tehnologijama koje negativno utječu na mentalno zdravlje.
- c) Istraživanja povezuju prekomjerno korištenje društvenih mreža s depresijom i tjeskobom.
- d) Svi bismo, radi zaštite mentalnog zdravlja, trebali odmah prestati koristiti društvene mreže.

Pravilo za bodovanje

Odgovor

1 bod d)

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor)

16.

Pročitaj donji odlomak.

„Na hiljade raznih jezika, u najrazličnijim uvetima života, iz veka u vek, od drevnih patrijarhalnih pričanja u kolibama, pored vatre, pa sve do dela modernih pripovedača koja izlaze u ovom trenutku u velikim svetskim centrima, ispreda se priča o sudbini čovekovojoj, koju bez kraja i prekida pričaju ljudi ljudima. Način i oblici toga pričanja menjaju se s vremenom i prilikama, ali potreba za pričom i pričanjem ostaje i pričanju kraja nema. Tako nam ponekad izgleda da čovečanstvo od prvog bleska svesti, kroz vekove, priča samo sebi, u milion varijanata, uporedo s dahom svojih pluća i ritmom svoga bila, stalno istu priču. A ta priča kao da želi, poput pričanja legendarne Šeherezade, da zavarava krvnika, da odgodi neminovnost tragičnog udesa koji nam preti i produži iluziju života i trajanja, ili možda pripovedač svojim delom treba da pomogne čoveku da se nađe i snađe? Možda je njegov poziv da govori u ime svih onih koji nisu umeli, ili oboreni pre vremena od života krvnika, nisu stigli da se izraze? Ili to pripovedač možda priča sam sebi svoju priču, kao dete koje peva u mraku da bi zavaralo strah? Ili je cilj toga pričanja da nam osvetli, bar malo, tamne putove na koje nas često život baca, i da nam o tom životu, koji živimo ali koji ne vidimo i ne razumemo uvek, kaže nešto više nego što mi u svojoj slabosti, možemo da saznamo i shvatimo. Tako da često tek iz reči dobrog pripovedača saznamo šta bi trebalo činiti, a šta ne. Možda je u tim pričanjima, usmenim i pismenim, i sadržana prava istorija čovečanstva i možda bi se iz njih mogao naslutiti, ako ne saznati, smisao te istorije. I to bez obzira na to da li obrađuju prošlost ili sadašnjost. Nije uopšte toliko važno da li jedan pripovedač opisuje sadašnjost ili prošlost, ili se smelo zaleće u budućnost. Ono što je pri tom glavno to je duh kojim je nadahnuta njegova priča, ona osnovna poruka koju ljudima kazuje njegovo delo. A o tome, naravno, nema i ne može biti propisa i pravila. Svako priča svoju priču po svojoj unutarnjoj potrebi, po meri svojih izražajnih mogućnosti. Svako nosi moralnu odgovornost za ono što priča. Ali dopušteno je, mislim, poželeti da priča koju današnji pripovedač priča ljudima svoga vremena ne bude ni zatrovana mržnjom ni zagušena grmljavinom ubilačkog oružja, nego što je moguće više pokretana širinom i vedrinom slobodnog ljudskog duha. Jer, pripovedač i njegovo delo ne služe ničem ako na jedan ili drugi način ne služe čovečanstvu. To je ono što je bitno.“

Odlomak iz govora koji je Ivo Andrić održao 10. decembra 1961. godine u Štokholmu prilikom dobijanja Nobelove nagrade za književnost

Koristi odlomak da odgovoriš.

1. Želiš napisati priču koja će biti zanimljiva i važna budućim čitaocima. Na šta, u tom slučaju, trebaš obratiti pažnju?

- a) Na precizno opisivanje mjesta i vremenskog perioda radnje.
- b) Na stvaranje likova s bogatim dijalozima i detaljima.
- c) Na prenošenje osnovne poruke i duha koji nadahnjuje priču.
- d) Na detaljno prikazivanje historijskih događaja i činjenica.

2. Zamisli da savremeni pisac objavljuje knjige koje podstiču mržnju i podjele. Kako bi takav pristup odgovarao stavovima koje iznosi autor ovog teksta?

- a) Autor bi to podržao kao izraz umjetničke slobode u stvaralaštvu.
- b) Autor bi smatrao da takvo djelo ne ispunjava svrhu pripovijedanja.
- c) Autor bi smatrao da mržnja može biti inspiracija za umjetnička djela.
- d) Autor bi to prihvatio, ukoliko bi knjiga imala umjetničku vrijednost.

3. Učenica piše priču o svakodnevnicima u svom gradu, bez velikih događaja ili obrta. Kako bi autor ovog teksta procijenio vrijednost te priče?

- a) Takve priče nisu vrijedne ako nemaju snažan emotivni naboj.
- b) Smatrao bi da je to više lični dnevnik nego književno djelo.
- c) Smatrao bi da samo priče o prošlosti imaju književnu vrijednost.
- d) Priča ima vrijednost ako je ispričana s jasnom porukom i iskrenim duhom.

Pravilo za bodovanje

Odgovor

3 boda (svaki tačan
odgovor nosi 1 bod)

- 1. c)
- 2. b)
- 3. d)

Kognitivni nivo/domena: Pamćenje

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (alternativni izbor)

17. U kojim rečenicama je prijedložno-padežni izraz tačno napisan?
Na liniji napiši DA ili NE.

- a) Sve mu je krenulo niz brdo. _____
b) Polahko se spustio niz brdo. _____
c) Tako je izgledalo samo na izgled. _____
d) Važno je paziti na izgled. _____

Pravilo za bodovanje

Odgovor

- 1 bod a – NE
 b – DA
 c – NE
 d – DA

Kognitivni nivo/domena: Pamćenje

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (alternativni izbor)

18. U kojim rečenicama je riječ lijepo prilog?
Na praznu liniju pored rečenice napiši DA ukoliko je riječ lijepo prilog, a
NE ukoliko riječ lijepo nije prilog.

- a) Djevojčica je lijepo crtala. _____
b) Nacrtala je lijepo umjetničko djelo. _____
c) Njena majka je crtala lijepo. _____
d) A još davno se pričalo da je njena baka lijepo preslikavala stvarnost
na platnu. _____

Pravilo za bodovanje

Odgovor

- 1 bod a – DA
 b – NE
 c – DA
 d – DA

Tip zadatka: Zadatak zatvorenog tipa (višestruki izbor)

19. Data je rečenica.

Učenici su analizirali složenice poput nogomet, fotoaparatus, duhankesa i dušebrižnik kako bi bolje razumjeli tvorbene procese u bosanskom jeziku, posebno načine građenja riječi pomoću spojnih morfema.

Koja od navedenih složenica sadrži vokal -o- kao spojni morfem?

- a) nogomet
- b) fotoaparatus
- c) duhankesa
- d) dušebrižnik

Pravilo za bodovanje **Odgovor**

1 bod a)

Tip zadatka: Zadatak otvorenog tipa (dopunjavanje)

19. Data je rečenica.

„Stoji iza mene daleko, petnaest i više godina daleko, prigušeno bosansko djetinjstvo.“

Zija Dizdarević, „Majka“

Popuni tabelu tako što ćeš odrediti navedene gramatičke kategorije glagola.

Glagol	Naziv glagolskog oblika	Vrijeme	Lice	Rod	Broj

Pravilo za bodovanje **Odgovor**

1 bod Glagol Naziv glagolskog oblika Vrijeme Lice Rod Broj
 stoji prezent sadašnjost 3. lice srednji jednina

6
9
2

Katalog zadataka

za 6. i 9. razred osnovnog obrazovanja i 2. razred srednjoškolskog
obrazovanja iz nastavnog predmeta Bosanski jezik i književnost,
Hrvatski jezik i književnost i Srpski jezik i književnost

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Ministarstvo za odgoj i
obrazovanje

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
КАНТОН САРАЈЕВО
Министарство за одгој и
образовање

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO
Ministry for Education

INSTITUT ZA RAZVOJ
PREDUNIVERZITETSKOG
OBRAZOVANJA
KANTON SARAJEVO, BOSNA I HERCEGOVINA

ИНСТИТУТ ЗА РАЗВОЈ
ПРЕДУНИВЕРЗИТЕТСКОГ
ОБРАЗОВАЊА
КАНТОН САРАЈЕВО, БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

PRE-UNIVERSITY EDUCATION
INSTITUTE OF SARAJEVO CANTON
BOSNIA AND HERZEGOVINA

